Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1273 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ԱՊՐԻԼ 1903 — 7 ՄԱՅԻՍ 1903 «Ն. Տ.»

ՎԱ ՓԱՐԱ
ՏԵՂ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, ՊԱՂԱ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՎԱ ՓԱՐԱ
ارمنجه سورهانتاق سیاسی جریده سنك صاحب امتیازی د. جیوان
باب عالی جاده سی نومرو ۲۰
DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՑ ՔԻ ՏՓՈՒԻՐ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ
ԱՒԵ Է ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՓՈՍՏՈՎ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կԱՆԽԻԿ ղր. 75
6 » » » 40

ԳԱԻԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՔՂԱՔԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
ՔՂԱՔԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
12 ամիսը կԱՆԽԻԿ Ֆրգ. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԿԸ ԿԱՑՈՒՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ
10 ԻՆ 20 ԻՆ ԵՒ 30 ԻՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանրամասն պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՄԱՍԻՈՑՆԵՐՍ ԱՐԾԱՏԱԼՈՒԱՒՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ ՌՈՒՍԱԿԱ՞Ն Է ԹԷ ՉԻՆԱԿԱՆ

Այս միջոցին Մայր. Արեւելքի վրայ քիչ մը չատկէկ խօսուելու սկսիլը լաւ նշանակութիւն մը ունի։

Ամիսկ կը ցուցնէ որ ուրիշ կողմը երեւակայութեան առուտուրը դարձ առած ըլլալով, աչքերը դէպի այդ կողմը դարձած են հիմայ։

Մրգէն իրարու յաջորդող հակասական լուրերը բաւական եղած են հասատելու որ, Մայր. Արեւելքի արեւուն ակ նոր բան մը չըլլալով, հինին վրայ ձեւուած կարկատաններ միայն կան։

Որչափ կրցած ենք հակնալ, միւս մեծ տէրութիւնները Չինաստանի այլեւս մի մասերը ատելուն պէս, Ռուսիան ալ Մանչուրիա տանող ընդհ. համաձայնութեան առաջին պայմանն այն եղած է որ, ինչպէս անոնք իրենց կարգին, նոյնպէս ալ Մանչուրիա թէեւ իրականին մէջ ռուսական, բայց անուանականին մէջ չինական պիտի մնար։

Չինաբոական և քաղաքական տեսակէտով թէպէտ այս երկուքին մէջ իրական տարբերութիւն չկայ, բայց անուանական տեսակէտով այսպէս չէ, և անուանական տէրը ուրիշներուն հետ ժամանակին ինչ կարգադրութիւններ որ ըրած է, անոնք միմիայն այն ատեն կրնան փոխուիլ, երբ այդ ուրիշները հաւանին փոխուելուն։

Արդ, Չինաստանի կառավարութիւնը Մանչուրիոյ մասին ալ այնպիսի պարագրութեանց տակ մտած է, որոնք Անգլ. և Ցապան. պատերազմներու և անագին զոհողութեանց արդիւնքները եղած են, և Ռուսիա այս գործին մէջ ուրիշ պետութեանց պէս, այդ պատերազմներուն ձրի արդիւնքները քաղողը եղած է միայն, և անշուշտ անհամեմատելի կ'ըլլայ երբ այնպէս կ'ենթադրուի թէ Ռուսիա՝ առանց Մանչուրիայէն դուրս ելլելու՝ եղած հաստատելու համար պայման դնելու կ'ելլէ Չինաստան վրայ.—

1. Մանչուրիա պէտք չէ դաշնագրով բացուի օտար աէրութեանց առջեւ։ 2. Նիւ-Չուանկի մաքսային հասոյթները Ռուսիոյ պէտք է տալ։ 3. Նիւ-Չուանկի առողջապահական վարչութիւնը Ռուսիոյ ձեռքը պէտք է ըլլայ, առանց օտար հակակշռի։ Եւ ո՛վ գիտէ ատոնց պէս տակաւին որչա՜փ բաներ ալ, որոնք միշտ իրագեղ աղբիւրներէ կը բղխին։

Առաջին պայմանը պիտի ըլլայ եւ ղեր Մանչուրիոյ նահանգին դաշնագրով օտար պետութեանց առեւտ չբացուիլը։

Նախ Ռուսիա ինքը ինչ իրաւունք կրնար ունենալ Մանչուրիա օգտ կոխելու, քանի որ քաղաքականին անուանական ալ տրամաբանական առումովը այդ օտար պետութիւններէն մէկն է։ Ապա կայ, քաղաքականէն զատ, առեւտրական տեսակէտով ալ կրնայ Ռուսիոյ բաղձանքն ըլլալ, քանի որ ամերիկեան, գերմանական, անգլիական և ճարոնական ապրանքները ռուսականէն աւելի աժան ըլլալէ զատ, չոգենաւերով ալ աւելի դիւրաւ կրնան մուտ գործել մանչուրիական նաւահանգիստներուն մէջ, մինչդեռ թէ՛ աւելի սուղ և թէ Սիպերիական երկաթուղւոյ միջոցաւ աւելի մեծ ծախքով փոխադրուելիք ռուսական ապրանքները՝ դժուարաւ պիտի կրնան մրցիլ ուրիշներուն հետ։

Ուր որ չոգենաւ կրնայ բանիլ, երկաթուղիէն աւելի աժան ծախքով ապրանք չի՛ փոխադրուիր հոն։ Մնացեալը բացատրութիւն է։

Բայց ինչ ահագին և չատ անգամ ալ անյաղթելի տարբերութիւն մը կայ բաղձանքին և անոր գործադրութեան միջեւ։

Երկրորդ պայմանը պիտի ըլլայ եղեր Նիւ-Չուանկի մաքսային հասոյթներուն Ռուսիոյ յանձնուիլը։ Բայց ինչո՞ւ ամերոյ Մանչուրիոյ մաքսային հասոյթները չըլլալով միայն Նիւ-Չուանկինը։

Եթէ առեւելքի փոխարէն մանաւանդ համաձայնութեան արդիւնքն ըլլար այն, աւելիկայ կրնար հակցուիլ, թէպէտ Չինաստանի հաւատքական պաշտպանութիւնը, այսքան միւս պետութեանց ալ հաւանութիւնը ստանալ պէտք պիտի ըլլար։ Բայց ներողութիւնը այս կէտը։ Ռուսիա ինչպէս ելած կ'ըլլար Մանչուրիայէն, քանի որ անոր մէկ նահանգիսանին մաքսային հասոյթները ինք պիտի գանձէր։

Երրորդ պայմանը կ'ըլլայ՝ Նիւ-Չուանկի առողջապահական վարչութեան Ռուսիոյ ձեռք թողուիլը, առանց օտար հակակշռի։

Ատոր մէջ ալ այդ «օտար» բառը չատ զարմանալի հնչիւն մը ունի։ Կարծենք թէ առողջապահութիւն ըսուած բանին մէջ ո՛չ մասնաւոր հաչիւ կայ, ո՛չ քաղաքականութիւն, և ոչ ալ առեւտրական ոեւէ նկատում։

Հիւանդութիւնը միայն Ռուսերուն չատուկ չէ։ անոնք որչափ որ իրաւունք ունին հիւանդութիւնը արգիլող առողջապահական միջոցներու հաստատման և անոնց պահպանման համար, ճիշդ այնչափ իրաւունք ունին Չինացիները և ամէն օտար ազգաց պատկանող մարկանացուները։ Եթէ Չինացիները ստակնին եաքերը մնացած ըլլալնուն համար, առողջապահութեան փոխուկ գործին մասնակից ըլլալնին մերժելու իրաւունք մը կայ, միեւնոյն մերժման իրաւունքը չկայ նաեւ այն օտար ազգաց համար, որոնցմէ Չինաստանի մէջ բնակողները Ռուսերուն հաւասար իրաւունք ունին համաձայնակ ախտերէ հիւանդանալու, և

գոնէ անոնց չափ հակնալու թէ առողջապահական անօրինութիւնները ո՛րչափ զօրաւոր ազդեցութիւն ունին թէ՛ համաճարակ և թէ մանուածոր հիւանդութեանց դէմ։

Բայց երբ նկատի առնուի թէ երբեմն առողջապահութեան անուամբ ձեռք առնուած զանազան միջոցները, չանակից ուրիշ ազգերու առեւտրական չահուց դէմ ինչ մեծ արգելքներ կրնան յարուցանել, այն ատեն մանաւանդ Ռուսիոյ համար ենթադրուած առեւտրակայքութեան գաղանիքին զօրը վեր վերցուած կրնայ ըլլալ։

Բայց ատոնք տակաւին սոսկ ենթադրութիւններ են. և եթէ հաւատանք իսկ որ լրջօրէն առաջարկուած ըլլան չինական պետութեան, անիկա՝ Մինչին Ասիոյ Ստանութեանց պէս չէ, ուր վերջին խօսքը մի միայն Ռուսիոյ կը պատկանի, և միւս Մեծ Տէրութիւնները ձայն չունին հոն։

Ռուս ժողովրդեան մեծագոյն մասին՝ այս բանը հասկնալը բաւական դժուար է։ Անոնց հասատատուն հաւատքը այն է որ, գոնէ Չինաստանի Մանչուրիական մասը այնպէս բացարձակ կերպով մի միայն ռուսական եղած է, որչափ Բեզոբրազովկ, Մասկուա և Նիժնէյ-Ջ և եթէ չպայրանան, գոնէ չատ կը զարմանան երբ կը կը տեսնեն թէ կրնան գոնուիլ ուրիշներ, որոնք Մանչուրիոյ մէջ ռուսական արարքներու միջամտելու կամ նոյն իսկ դիտողութիւն ընելու բաներ կրնան գտնել և բերան առնել։

Շատ բաներ կան որոնց մէջ ռուս կառավարութիւնն ալ, իբր թէ ժողովրդեան բաղձանաց համաձայն երեւելու համար տեսական չարժուձեւեր կամ փորձեր ալ կ'ընէ. ու թէեւ ատոնց մէջ չատ չողոդներ ալ կրնան գտնուիլ չահակից՝ ներու անտարբերութեան պատճառաւ, բայց չինական գործերը այդ կարգէն դուրս ելած են։

Առողջապահութեան անուամբ առեւտրական չահուց դէմ հանուելիք կարելի արգելքներէն՝ ամենէն աւելի վնասուողները կրնան ըլլալ, նախ ճապոնը, և ապա Անգլիա և Ամերիկայի Մ. Նահանգները. և եթէ ատոնց կողմէ ատոր միտող ոեէ փորձի դէմ բողոք մը ըլլայ, զարմանալին՝ անոնց չըլլալը պիտի ըլլար, որ ատեն գործը, ժողովրդեան բաղձանքին համաձայն երեւալու անվնաս փորձէն զատ ելլելով, այդ տէրութիւնները իրենց քաղաքական կրնային ըլլալ Ռուսիոյ կառավարութիւնը, որ ամենայն աղատասիրութեամբ գործէ ի վնաս իրենց։

Երբ Մայր. Արեւելքի մէջ անգլեւ ճարոնական գրաւոր դաշնակցութիւնը կազմուեցաւ, ատիկայ ուղղակի կերպով, Ռուսիոյ եւ կամ Ֆրանքեռուսական միաւորներու դէմ էր. բայց այդ գրաւոր դաշնակցութեան ետին որոշակի կերպով կրնար տեսնուիլ անգիր դաշնակցութիւն մը Մ. Նահանգոց կողմէ, ճիշդ այն անգիր դաշնակցութեան պէս որ գտնուած է Անգլիան

ՏԵՍՆԵԼ ԵՐԿՐՈՐԴ ԷՋԸ

Եւրոպայի մէջ երբեակ Զինակցութեան եաքը և ինչպէս որ այս վերջինին չնորհիւ խաղաղութիւնը ապահովուած է Եւրոպայի մէջ, կրնաք վստահ ըլլալ որ, Մ. Նահանգները իր կոին ունեցող անջնելեաբանական դաշնակցութիւնն ալ Մայր. Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը ապահոված է, և կամ հաւանած կան չէ որ աւանց այս երեքին հաւանութեան ոեէ անհատական կամ հաւանական փոփոխութիւն մը տեղի ունենայ հոն։ Ուստի Ռուսիոյ՝ Մանչուրիոյ նահանգը պարպելու համար առաջարկած պայմանները, երեւակայական ըլլան թէ իրական, հաւանական չերեւիր որ Մայր. Արեւելքի խաղաղութիւնը հիմնապէս վրդովելիք բնութիւն մը ունենան։ Ինչ որ կարելի է ընել, խաղաղ համաձայնութեամբ միայն կըրնայ ըլլալ. և ինչ որ խաղաղ համաձայնութենէ կախում ունի, անոր մէջ իրար անցնելիք բան մը չի կրնար գտնուիլ. և կը զարմանանք որ տակաւին Մայր. Արեւելքէն եկող ծանր լուրերու ծանր կարեւորութիւն և ծանր իմաստներ տուող ծանր գլուխներ կրնան գտնուիլ, որոնք թեթեւ սփոփանք մը չէ որ կը գտնեն այդ լուրերուն ախալ կամ գոնէ չափազանցեալ բաներ ըլլալը իմանալով։

ԼԻՈՆՔԷ

ԱՆԿԵՂԾ ԽՕՍՔԵՐ

ՊԱՏԻՒԻՐ ԲԱՐՁՐ

Բերա Էլմա Տաղի մէջ, կառապան Արամ առջի գիշեր տուն կը վերադառնայ գինով վիճակի մէջ, ու իր մօրը՝ Երանիկի կը հարցնէ թէ ուր է քոյրը՝ Աղաւնի։ Մայրը կը պատասխանէ թէ՝ Ղայաթիա, Թել Քօսթիին պարահանդէսը դրված է գայն, որպեսզի մեկ քանի փարա շահի, ալն ատեն Արամ, ընտանեկան պատիւին գիտակցութենեն, դանակ մը կ'առնէ ու ինքզինքը կը վիրաւորէ ծանր կերպով։

ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Պարզ լուր մը՝ առաջին ընթերցուածով, որ գացեր մաեր է Ներքին լուրերու մէկ անկիւնը, աննշան, անկարեւոր պատահար մը պէս։

Վայրկեան մը կը կենայ ես այս պարզուկ գրուածքին առջեւ, այս չոր ու ցամաք եղելութեան հանդէպ, որ ամերոյ հոգեբանական կողմ մը, ժողովուրդի պարզուկ զաւակներուն ըզգալու, մտածելու կերպը կը բերէ աչքիս առաջ, եւ լայն ըմբռնումը՝ միեւնոյն ատեն ընկերականութեան յօդաւորման այն օղակին որ պատիւ անունը կը կրէ։

Էլմա Տաղի մէկ անկիւնը քնակող այդ պարզուկ կառապանը, չատ աւելի վեր, սրտով ու ղգացումով ալ միեւնոյն ատեն, կ'երեւի ինծի բոլոր անոնցմէ որոնք պատիւի ղգացումը ոտնակոխ ըրած՝ կըպատրաստուին իրենց հանդիսատ ու

ՏԵՍՆԵԼ ԵՐԿՐՈՐԴ ԷՋԸ

լայն կեանքի ուղի մը մինչեւ գերեզման։ Կառապան Արամ օրինակ ըլլայ թող բոլոր անոնց։

Աչքիս, կառապան Արամ հիմա բարձրացած կ'երեւայ իր սեղրին դիրքէն դէպի ազնուութեան ու պատուաւորութեան բարձրաւանդակին վրայ, իր արիւնով արբուած, փրկուած, սեւ ապրարը պատուոյն իր քրոջ, որ անհոգ ու վաչուէր մօր մը թելադրանքովը կ'երթար չեմ գիտեր որ գռեհիկ պարահանդէսին մէջ իր միսը ծախելով քիչ մը սուակ վաստկելու։ Դիտողի գրասեղանի մը երես չտեսած այս մարդը, սակայն թերթ մի իսկ չիտկէ չիտակ չկրնար կարդացող այս պատուաւէր արդան տակաւին պիտի կրնայ չատ մը դասեր տալ բոլոր անոնց, որոնք պարկեչտութիւնը առաքինութիւն կ'ըսեն այս կամ այն կերպով։

Այս պատուաւէր կառապանին՝ անպատուութեան չկրնալով տակալ՝ ինքզինքը զարնելը դիւրազնութենէն չատ աւելի վեր բան մըն է, կատարեալ գիտակցութիւնն է ատիկա, արբութեանը ու անբծութեանը ընտանեկան յարկին պատուաւորութեան։

Ու ձեռքովդ իսկ քեզի առթած վէրքիդ ցաւերը պիտի մեղմանան, ապահով եղիր, կառապա՛ն Արամ. քու այն հոգեկան, խղճի խոցոտութենդ քով զոր պիտի ունենաս դուն, տեսնելով քու կեանքիդ գինով, քու մաքուր արիւնովդ սրբուիլը այն անպատուութեան օրուն՝ վատուէր մայրդ պատճառ եղաւ ուղղակի։

Հիւանդանոցի անկիւնը, ուր պառկած ես դուն հիմա, ու քու պատռած կարտած միսերուդ ամբողջ կոտրանքը քեզի կը գալարէ, անհուն ու լայն ցաւի մը մէջ պարուրելով մարմինդ, վատած եղիր թէ համակրութեան լուիկ հոսանք մը կը բարձրանայ դէպ ի քեզ, տաք վերաբերում մը քու պարզուկ այլ ազնիւ սրտիդ, որ թերեւս դաղրի զարնելէ չատէտ ընտանիքիդ պատիւին համար միայն։

Թող պակաս չըլլան քեզի նման ընտանեաէր տղաքներ, քեզի պէս ու քեզի չափ իր մայրն ու քոյրը սիրող եւ բիւտասարդներ. օրինակը ըլլաս թող դուն, քու ազնիւ արարքովդ, քոյր քու տարիքդ ունեցող տղաքներուն։

Ու եթէ Աստուած չընէ— քու ազնիւ հոգիդ երթայ մարմինդ մեչէն քանի մը օրէն, թող քու չիչատակդ, կառապան Արամ, գործգործագին չուչարար մը ըլլայ պատիւի նպաստաձախնդրութեան, որուն համար դուն ձեռքովդ զարկիր, ազնչացուցիր քեզ, տարաբաղդ տղայ։

ԼԵՒՈՆ ՇԱԹՐԵԱՆ

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐ

«Բիւզանդիոն»ի ապրիլ 10ի թիւին մէջ Նիկոմիդիայէն նամակ մը կարդացուեցաւ, տեղւոյս չահագործելու ազգ. փառն նախորդ յանձնաժողովոյ գործօն (հիմնադիր) անդամոց գործառնութեանց

ՏԵՍՆԵԼ ԵՐԿՐՈՐԴ ԷՋԸ

համար թէ այդ ակնկալութիւնները իրական են։ Երբ իրեն հարցնեն թէ ինչո՞ւ չիրականացներ իր ակնկալութիւնները, դարձեալ պիտի ըսէ այս վաւերաթուղթը ցուցնել ապացուցանելու համար թէ ասիկա անկարելի է։ Իրաւ է որ մէկ միլիոն ֆրանք արժողութեամբ թուղթեր կան դրամարկղին մէջ, բայց հապա սա համաձայնութեան պայմանները. իրեն արգիլուած է ծախել, նոյնիսկ փոխանակել կամ գրաւի դնել այդ թուղթերէն մէկ հատ իսկ։ Բայց իրաւցնէ պարտաւո՞ր էր պահելու այս տեսակ համաձայնութիւն մը։ Այո՛, կը պատասխանէ Տիկին Իւմպէռ, որովհետեւ նախ հս պատուաւոր կին մըն եմ, և պատուոյ խօսք տուած եմ. բայց եթէ աւելի հաստատուն պատճառ մը կ'ուզէք, տեսէք թէ սա տարօրինակ եւ խորամանկ Ամերիկացիները ո՛րչափ ամուր կապած են դիս. կարդացէք պայմանագրութեան սա հատուածը. «Եթէ երբեք թերանան այս համաձայնութեան նոյն իսկ մէկ հատուածին գործադրութեան մէջ, պիտի տուժեն ժառանգութեան ոեէ մէկ մասին համար ունեցած ամէն իրաւունք, և այդ պարագային Պ. Պ. Քրոֆթրտ միայն պարտաւոր պիտի ըլլան վերոյիշեալ ամսական 30,000 ֆրանքի եկամուտը վճարել Տէր և Տիկին Իւմպէռի, երկուքէն մէկը մեռած ատեն ողջ մնացողին դարձնելով գայն»։

(Մատրագր.) ՐՈՊԵՐԴ ՔՐՈՖՈՐԴ
ՀԷՆՐԻ ՔՐՈՖՈՐԴ
ՖՐԷՏԷՐԻՔ ԻՒՄՊԷԼ
ԹԷՐԼԷՋ ԻՒՄՊԷԼ

Բարիզ, 14 մարտ 1883»

Ուշադրութեամբ կարդացէք այս վաւերաթուղթը, և պիտի տեսնէք թէ որչա՜փ մեծ ճարտարութիւն կայ անոր մէջ։ Հոն չկայ տող մը որ մտածուած չըլլայ Տիկին Իւմպէռի իրեն համար գծած ընթացքին մէջ ելելիք գրեթէ ամէն դժուարութեան դիմադրելու։

Տիկին Իւմպէռ փոխառութիւն մը կը խնդրէ ըսելով թէ մեծ ակնկալութիւններ ունի, եւ այս համաձայնութիւնը կը ցուցնէ՝ ապացուցանելու համար թէ ինչպէս որ այս վերջինին չնորհիւ խաղաղութիւնը ապահովուած է Եւրոպայի մէջ, կրնաք վստահ ըլլալ որ, Մ. Նահանգները իր կոին ունեցող անջնելեաբանական դաշնակցութիւնն ալ Մայր. Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը ապահոված է, և կամ հաւանած կան չէ որ աւանց այս երեքին հաւանութեան ոեէ անհատական կամ հաւանական փոփոխութիւն մը տեղի ունենայ հոն։ Ուստի Ռուսիոյ՝ Մանչուրիոյ նահանգը պարպելու համար առաջարկած պայմանները, երեւակայական ըլլան թէ իրական, հաւանական չերեւիր որ Մայր. Արեւելքի խաղաղութիւնը հիմնապէս վրդովելիք բնութիւն մը ունենան։ Ինչ որ կարելի է ընել, խաղաղ համաձայնութեամբ միայն կըրնայ ըլլալ. և ինչ որ խաղաղ համաձայնութենէ կախում ունի, անոր մէջ իրար անցնելիք բան մը չի կրնար գտնուիլ. և կը զարմանանք որ տակաւին Մայր. Արեւելքէն եկող ծանր լուրերու ծանր կարեւորութիւն և ծանր իմաստներ տուող ծանր գլուխներ կրնան գտնուիլ, որոնք թեթեւ սփոփանք մը չէ որ կը գտնեն այդ լուրերուն ախալ կամ գոնէ չափազանցեալ բաներ ըլլալը իմանալով։

ԼԻՈՆՔԷ

ԱՆԿԵՂԾ ԽՕՍՔԵՐ

ՊԱՏԻՒԻՐ ԲԱՐՁՐ

Բերա Էլմա Տաղի մէջ, կառապան Արամ առջի գիշեր տուն կը վերադառնայ գինով վիճակի մէջ, ու իր մօրը՝ Երանիկի կը հարցնէ թէ ուր է քոյրը՝ Աղաւնի։ Մայրը կը պատասխանէ թէ՝ Ղայաթիա, Թել Քօսթիին պարահանդէսը դրված է գայն, որպեսզի մեկ քանի փարա շահի, ալն ատեն Արամ, ընտանեկան պատիւին գիտակցութենեն, դանակ մը կ'առնէ ու ինքզինքը կը վիրաւորէ ծանր կերպով։

ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Պարզ լուր մը՝ առաջին ընթերցուածով, որ գացեր մաեր է Ներքին լուրերու մէկ անկիւնը, աննշան, անկարեւոր պատահար մը պէս։

Վայրկեան մը կը կենայ ես այս պարզուկ գրուածքին առջեւ, այս չոր ու ցամաք եղելութեան հանդէպ, որ ամերոյ հոգեբանական կողմ մը, ժողովուրդի պարզուկ զաւակներուն ըզգալու, մտածելու կերպը կը բերէ աչքիս առաջ, եւ լայն ըմբռնումը՝ միեւնոյն ատեն ընկերականութեան յօդաւորման այն օղակին որ պատիւ անունը կը կրէ։

Էլմա Տաղի մէկ անկիւնը քնակող այդ պարզուկ կառապանը, չատ աւելի վեր, սրտով ու ղգացումով ալ միեւնոյն ատեն, կ'երեւի ինծի բոլոր անոնցմէ որոնք պատիւի ղգացումը ոտնակոխ ըրած՝ կըպատրաստուին իրենց հանդիսատ ու

ՏԵՍՆԵԼ ԵՐԿՐՈՐԴ ԷՋԸ

լայն կեանքի ուղի մը մինչեւ գերեզման։ Կառապան Արամ օրինակ ըլլայ թող բոլոր անոնց։

Աչքիս, կառապան Արամ հիմա բարձրացած կ'երեւայ իր սեղրին դիրքէն դէպի ազնուութեան ու պատուաւորութեան բարձրաւանդակին վրայ, իր արիւնով արբուած, փրկուած, սեւ ապրարը պատուոյն իր քրոջ, որ անհոգ ու վաչուէր մօր մը թելադրանքովը կ'երթար չեմ գիտեր որ գռեհիկ պարահանդէսին մէջ իր միսը ծախելով քիչ մը սուակ վաստկելու։ Դիտողի գրասեղանի մը երես չտեսած այս մարդը, սակայն թերթ մի իսկ չիտկէ չիտակ չկրնար կարդացող այս պատուաւէր արդան տակաւին պիտի կրնայ չատ մը դասեր տալ բոլոր անոնց, որոնք պարկեչտութիւնը առաքինութիւն կ'ըսեն այս կամ այն կերպով։

Այս պատուաւէր կառապանին՝ անպատուութեան չկրնալով տակալ՝ ինքզինքը զարնելը դիւրազնութենէն չատ աւելի վեր բան մըն է, կատարեալ գիտակցութիւնն է ատիկա, արբութեանը ու անբծութեանը ընտանեկան յարկին պատուաւորութեան։

Ու ձեռքովդ իսկ քեզի առթած վէրքիդ ցաւերը պիտի մեղմանան, ապահով եղիր, կառապա՛ն Արամ. քու այն հոգեկան, խղճի խոցոտութենդ քով զոր պիտի ունենաս դուն, տեսնելով քու կեանքիդ գինով, քու մաքուր արիւնովդ սրբուիլը այն անպատուութեան օրուն՝ վատուէր մայրդ պատճառ եղաւ ուղղակի։

Հիւանդանոցի անկիւնը, ուր պառկած ես դուն հիմա, ու քու պատռած կարտած միսերուդ ամբողջ կոտրանքը քեզի կը գալարէ, անհուն ու լայն ցաւի մը մէջ պարուրելով մարմինդ, վատած եղիր թէ համակրութեան լուիկ հոսանք մը կը բարձրանայ դէպ ի քեզ, տաք վերաբերում մը քու պարզուկ այլ ազնիւ սրտիդ, որ թերեւս դաղրի զարնելէ չատէտ ընտանիքիդ պատիւին համար միայն։

Թող պակաս չըլլան քեզի նման ընտանեաէր տղաքներ, քեզի պէս ու քեզի չափ իր մայրն ու քոյրը սիրող եւ բիւտասարդներ. օրինակը ըլլաս թող դուն, քու ազնիւ արարքովդ, քոյր քու տարիքդ ունեցող տղաքներուն։

Ու եթէ Աստուած չընէ— քու ազնիւ հոգիդ երթայ մարմինդ մեչէն քանի մը օրէն, թող քու չիչատակդ, կառապան Արամ, գործգործագին չուչարար մը ըլլայ պատիւի նպաստաձախնդրութեան, որուն համար դուն ձեռքովդ զարկիր, ազնչացուցիր քեզ, տարաբաղդ տղայ։

ԼԵՒՈՆ ՇԱԹՐԵԱՆ

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐ

«Բիւզանդիոն»ի ապրիլ 10ի թիւին մէջ Նիկոմիդիայէն նամակ մը կարդացուեցաւ, տեղւոյս չահագործելու ազգ. փառն նախորդ յանձնաժողովոյ գործօն (հիմնադիր) անդամոց գործառնութեանց մասին մի անհաճոյ յայտարարութիւններով, որոնք ազգային պատճառ ըլլալու հանգամանքն ունէին։

Այսպիսի օգտակար հաստատութեան մը հիմնադիր անդամներուն, յօգուտ ազգ. մանկատուն ծառայութիւնը բոլոր քաղաքացւոց ծանօթ ըլլալով, հակառակ յայտարարութիւն մը քնականէն էր որ ցաւ պատճառէր ամենուս։ Ուստի հետամտեցայ ճշգրիտ տեղեկութիւն առնել, եւ գայթակղեալ միտքերն հանդարտելու համար կը հաղորդեմ ճշմարտութիւնը։

Ունից հրաժարումէ և ունից մահուամբ մեծամասնութեան կորուելուն առթիւ, գործարեալ յանձնաժողովոյ աւելի քան 9 տարիէ ի վեր ցոյց արած արդիւնքը իբր 251,000 ղր.ի կը յանգի, 37 հազար ապրկ սիրէ գոյացած հազարէն՝ մէն մի պարկի 6¾ ղր.ի հաչուով, փան որչեալ 500 ղր.վարձագինը ամեան միչտ թաղային սրնտուկէն վճարուելէ փան ներքին բոլոր ծախքերն հոգալէ վերջ, զուտ չան մը։

Ծանձնաժողովը տուն 251,000 ղր. զուտ չահէն հոգացած և վճարած է հետեւեալները.—

Վերոյիչեալ հին փուռը ի հիմանէ քանդելով տեղւոյն վրայ քարուկիր փուռի մը, դեղարարան և կրպակի մը և վերնայարկը վայելուչ ձեւով մը Սահակեանց մանկապարտէզի չինութեան համար եկեղեցւոյ մնուկին նպաստած է 45963½ ղրուչ։

Գերեզմանի չուրջը 90 արտաւար արտերը թիմասեանի վերածելու 42012¾ ղրուչ։

Ազգ. կալուածոց նորոգութեան համար՝ 1061¾։

Երկսեռ վարժարանի տարեկան բաները գոցելու և այլ ծախքերն հոգալու համար թաղային մնուկին փոխառուութիւն ըրած է 25906½։

Եկեղեցւոյ կից 2 տան յանուն ազգին գնման համար նպաստած է 12687 ղրչ։

Նորոգ կառուցեալ Ազգ. չերմատան չինութեանց պակաս հոգացած է 24988։ Դուռար 152619½։

Յանձնաժողովոյ տարուէ տարի ներկայացուած եւ ի տես ժողովրդեան արուած հաչուեկշիռներուն և ծանօթութեանց դիմելով, տեսնուած է թէ վերոյ ներքին ծախքերը, այսինքն փայտ, աղի, օրականի ևն., միչտ համամատական ընթացք մը ունին եւ գործառնութիւնք գօրնըրելի ձեւի տակ կը կատարուին, թէ այս չահադործութիւնը որ եւ է վաճառականութիւն չէ, քաղաքապետութեան հսկողութեան տակ եւ որոչեալ ճարդիւս ենթակայ է, մէ ալիւրի գնոց անկման և քարձրացման եւ ալիւրներու տեսակի եւ ոյժի համեմատ միչտ փոփոխական արդիւնք մը ունենալ է, թէ ազգ. փառն մատակարարութիւնը մանուածոր հացագործներուու հետ բաղդատմամբ աւելի բաղմաթիւ ըլլալուն հետ, գոյացած զուտ չանու չափը երբէք կարճել չի տար որ զեղծումներ եղած ըլլան, եւ նոր յանձնաժողովոյ ճերմակ հացի վրայ կամ թէ

ԳԼՈՒԽ Ջ.

ՏԻԿԻՆ ԻՒՄՊԷՌ ԳՈՐԾԻ ԿՐ ՍԿՍԻ

Տիկին Իւմպէռ կրնար փաստաբանել թէ, այդ դրամարկղով և անոր ամբաթակ դասն մէջ վակուած միլիոններով խիստ փոփոխ դիրքի մը մէջ դրուած էր ինք։ Մէկ կողմէ՝ այն իրողութիւնը թէ դրամարկղը իր պատուոյն վստահուած էր իր բոլոր փայլուն գանձերով դրական ապացոյց մըն էր թէ եղբօրորդիները ո՛րչափ խորունկ վստահութիւն մը ունէին իր վրայ։ Եւ յետոյ, իր դիրքը աւելի փափուկ հանգամանք մը առած էր դրամարկղը բանալու համար դրուած պայմանի մը հետեւանքով, այսինքն մանկամարդ աղջիկ մը պիտի հաւանէր կին ըլլալ միլիոնաւոր մը՝ որուն ձեռքը բիւրաւոր աղջիկներ վազելով պիտի խնդրէին։

[Շարունակելի]

եամեր հացի վրայ ալ փորձերը միշտ աւելի խնամով կը պատրաստուին, թէ մինչ ամսագլուխ իրար չըանելէ ետքը, նախորդ յանձնաժողովի օրուան հետ բաղդատութեան դրուելով երբէք կարելի չէ նշանակելի տարբերութիւն մը երեւան գալ, բացի ալիւրի տեսակի համեմատ աննշան քիչ կամ աւելի տարբերութենէ մը։

Նամակագրին պաշտօնական հանգամանքէ զուրկ և լոկ թիւրիմացութենէ յուսախաբ տուած տեղեկութիւնները և անապարանոք նախորդ յանձնաժողովոյ անդամոց վերագրել ուզած չարաշահութիւնները, ինչպէս նաև իր գրուածքի ոճը կը ցուցնեն թէ թշնամական ոգիի արդիւնք պէտք է ըլլայ։ Նախորդի անցեալը թուղթով ու մելանով մրոտելը երբէք քաջութիւն չի կրնար ըլլալ նոր յանձնաժողովոյ Պատ. անդամոց՝ ներկային և ապագային համար։

Իսկ ես կուգամ հրապարակաւ շնորհակալ ըլլալ նախորդին գործունէութեան համար, և ներկային համար ալ ի սէր ազգ. մանկուոյն, կը մաղթեմ կար և կարողութիւն։

Իզմիտ — Ա. ԿՏԱՒՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ի՞ՆՉ ՀԵՏԵՒԱՆՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Բարիզի «Թան» լրագիրը, պատասխանելով կարգ մը լրագիրներու, որոնք Էտուըրտ Թագաւորին Ֆրանսա այցելութիւնը և Բարիզի մէջ իրեն եղած փայլուն ընդունելութիւնը աննպաստ կը նկատեն Ֆրանքեւռուս զինակցութեան, կ'ըսէ թէ բացարձակապէս սխալ եւ անհիմն է այն կարծիքը։» Էտուըրտ Թագաւորը այժմ Իտալիայէն կուգայ, Ֆրանսայէն կ'անցնի, և մինչ, ինչպէս նաեւ մեր դրացիներուն, քաղաքավարական այցելութիւն մը կուտայ։ Ահա այս է ամէնը։ Կրցածնուս չափ լաւ ընդունելութիւն մը կ'ընենք իրեն։ Մեր բարեկամ և զինակից Նիքոլա Բ. Ցարը, որ միջազգային խաղաղութեան հաստատմիտ կուսակից է, դժգոհ չպիտի ըլլայ ասկէ։ Եւ Էտուըրտ Թագաւորին Ֆրանսա այցելութիւնը չի նշանակեր Ֆրանքեւանգլիական զինակցութիւն մը, ինչպէս, Ն. Վեհափառութեան Վատիկան ըրած այցելութիւնը չի նշանակեր Անկլիքան Եկեղեցին կաթոլիկ Եկեղեցւոյ գիրկը մուտքը։ Փառք Աստուծոյ, կարելի է խաղաղութեամբ և բարեկամութեամբ ապրիլ ո և է ժողովուրդի հետ, առանց ստիպուելու հրաժարիլ ո և է իրաւունքէ, և կամ զոհել ո եւ է արդարացի յոյս մը։ Բարիզցինե՛ր, դրօշազարդեցէք, լուսաւորեցէք, և ծափահարեցէք հանգիստ սրտով Եւրոպայի հաւասարակշռութիւնը չպիտի խանգարուի ատով, և աշխարհի մակերեւոյթը չպիտի փոխուի»։

Այս առթիւ Բեղբրսպուրկէն ալ հետեւեալը կը հեռագրեն.— «Ռուսիոյ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ զարմանօք կը դիտուի թէ Ֆրանս. լրագիրներէն ոմանք ժամանակէ մը ի վեր կը ճգնին Ռուսիոյ կայս. կառավարութիւնը խառնել օտար վեհապետի մը Բարիզ այցելութեան առթիւ եղած զանազան յօդուածներու։ Եւ յիրաւի հաստեղի տպաւորութիւնը այն է թէ բացարձակապէս տղայական է Նիքոլա Ցարը և Սրբեակ Զինակցութիւնը խառնել այնպիսի դէպքի մը, որ թէեւ նպաստաւոր է Ֆրանսայի համար, ինչպէս նաեւ Եւրոպայի համար, երբէք չի կրնար փոփոխութիւն մտցնել այն մտերմական համաձայնութեան մէջ, որ պարզապէս կերպով հաստատուած է Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ։ Թերթերէ ոմանց ցոյց տուած չափազանցութիւնները ի վեր հանել չպիտի արժէր, եթէ անոնք Մոսքովսքի Վետոմոսթի մէկ յօդուածէն հատուածներ յիշելու առթիւ, զխամամբ չընծայէին անոր կէս պաշտօնական հանգամանք մը զոր ունեցած չէ բնաւ նոյն թերթը։

ՎԷՆՍԷՆԻ ԶՕՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Վէնսէնի զօրահանդէսը շատ փառաւոր եղաւ։ Բոլոր փողոցներուն մէջ այնչափ բազմութիւն խռնուած էր որ անցուդարձը անկարելի եղած էր։ Ժողովուրդը մէկ քանի ժամ համբերութեամբ սպասեց ոստիկան-զինուորներու շղթային ետեւ։ Օդը թէեւ ամպոտ էր բայց անձրեւ չեկաւ։ Ժամը 9ուկէսին նախագահ Լուպէ Էլիզէի պալատէն անգլիական դեսպանատունը գնաց կառքով, Էտուըրտ Թագաւորը առնելու համար։ Ժամը 9ին Թագաւորը և հանրապետութեան նախագահը երեւցան փառաւոր կառքի մը մէջ։ Թագաւորը մարէշալի համազգեստ հագած էր, իսկ նախագահը սեւ հագուստ մը՝ «սիլէնտր» գլխարկով։ Միեւնոյն կառքին մէջ նստած էին պատերազմական նախարար Զօր. Անտրէ և նախագահութեան քարտուղար Զօր. Տիւպաս, երկուքն ալ պաշտօնական համազգեստով։ Ճամբուն վրայ խռնուած բազմութիւնը ծափահարելով, Էտուըրտ Թագաւորը զինուորական բարեւ տուաւ։ Թագաւորը և Պ. Լուպէ Վէնսէն հասան ժամը տասը քառորդ անցած, և Ֆրանս. դրօշ պարզուեցաւ։ Զօրահանդէսին մասնակցեցան հետեւակազօրքերու կիսաբաժին մը, վեց գունդ հեծելազօրք, Զուավներու վաշտ մը, գաղթային հետեւակազօրքերու 11րդ գունդէն երկու վաշտ, Հիւսարներու 4րդ գունդէն գումարտակ մը, ամրաշէն զօրքերու Ա. գունդէն դասակ մը են.։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Էտուըրտ Է. կէրակի ճիշդ կէսօրին այցելեց Բարիզի քաղաքապետութեան։ 10 վայրկեան միայն տեւեց այս այցելութիւնը։ Անգլիոյ Թագաւորը և Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը կառքէն իջնելուն, ընդունուեցան քաղաքապետական ժողովոյ նախագահ Պ. Տըվիլի, Սէնի կառավարիչ Պ. տը Սէլվի եւն. կողմէ, և առաջնորդուեցան ընդունելութեան սրահը, որ չքեղապէս զարդարուած էր. զինուորական նուագախումբը այդ միջոցին կը հնչեցնէր Տէր Պահէ թագաւորը, և Մարսէյյէզ։ Սրահին մուտքի դրան աջ կողմը երկու թիկնաթոռներ դրուած էին։ Կարգաւ կանգնած էին քաղաքապետական խորհրդոյ անդամները, բարձր պաշտօնատարներ և սակաւաթիւ հրաւիրեալներ։ Երբ Էտուըրտ Թագաւորը և նախագահ Լուպէ նստան, քաղաքապետական խորհրդոյ նախագահ Պ. Տըվիլ ճառ մը կարդաց, որով յանուն քաղաքապետական Խորհրդոյ, համայնքներու ներկայացուցիչներուն և Բարիզի մեծ ընկերակցութիւններուն, ողջունեց Ն. Վեհափառութիւնը՝ քաղաքապետարան այցելելուն համար։ Պ. Տըվիլ յարեց թէ Ֆրանսայի ժողովուրդը կ'ողջունէ վերադարձը հիւրի մը զոր սովորած է շրջապատել ակնածալից համակրութեամբ մը, հին բարեկամի մը որ չի մոռնար թէ մոռցուած չէ, և որուն մասին՝ անցեալ տարի կը մասնակցէր բրիտանական ժողովրդեան ունեցած վշտագին մտահոգութեան։ Բանախօսը շեշտեց թէ խորապէս գիտակից են Էտուըրտ Թագաւորին այցելութեամբ եղած պատիւին. այցելութիւն մը որ խաղաղութեան երաշխաւորութիւն մըն է երկու դրացի ազգերու միջեւ, և գրաւական մը՝ երկու մեծ մայրաքաղաքներու, Լոնտոնի և Բարիզի միջեւ հետզհետէ աւելի սերտ ու մտերմական զարգացող յարաբերութեանց։ Հուսկ ուրեմն Պ. Տըվիլ խնդրեց Ն. Վեհափառութենէն՝ նշանակել իր այս այցելութիւնը, ստորագրելով յատկապէս ներկայացուած թուղթը որ քաղաքապետութեան դիւաններուն մէջ պիտի պահուի իբրեւ թանկագին յիշատակ մը։

Սէնի կառավարիչ Պ. տը Սէլվ ալ իր կարգին բանախօսութիւն մը արտասանեց, Բարիզ քաղաքին երախտագիտութիւնը յայտնելով Ն. Վեհափառութեան կողմէ քաղաքապետութեան եղած այս այցելութեանը համար, որ պատմական թուական մը պիտի ըլլայ և սրտագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Էտուըրտ Թագաւորին, Ալեքսանտրա Թագուհիին, արքայական գերդաստանին, և ամբողջ բրիտանական կայսրութեան ժողովուրդներուն համար։ Հուսկ ուրեմն Պ. տը Սէլվ խնդրեց հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէէն, որ բարեհաճի ընդունիլ իրենց անխախտ սիրոյն և ակնածանքին հաւաստիքը։

Ասոր վրայ Թագաւորը և նախագահ Լուպէ ոտք ելան, և Էտուըրտ Թագաւորը հետեւեալ կարճ խօսքերով պատասխանեց.

«Սրտապէս զգածուած եմ ձեր ազնիւ խօսքերէն։ Ցաւառիթ պիտի ըլլար ինծի, եթէ ձեր գեղեցիկ քաղաքէն անցնելու ատեն, չկարենայի վայրկեան մը կանգ առնել քաղաքապետարանին մէջ. և անկեղծօրէն շնորհակալութիւն կը յայտնեմ այսօր ձեր ինծի ըրած ընդունելութեան համար։ Չպիտի մոռնամ ձեր հիանալի քաղաքին տուած այցելութիւն, և կը հաւատեմ ձեզ թէ ամենամեծ հաճոյքով մըն է որ ձեր մէջ կուգամ։»

Թագաւորը այս խօսքերը չըշտեց, Պ. Տըվիլի ու Պ. տը Սէլվի ձեռքերը սեղմելով։ Ետոյ գնաց այն սեղանին առջեւ ուր դրուած էր ստենագրութիւնը՝ մագաղաթի վրայ գրուած և սա պարունակութեամբ.

«Վեհ. Էտուըրտ Է. Թագաւոր Մեծին Բրիտանիոյ, Իրլանտայի եւ անդրծովեայ բրիտանական երկիրներու եւ կայսր Հնդկաստանի,

«Եւ Պ. Էմիլ Լուպէ, նախագահ Ֆրանսական Հանրապետութեան, 1903 մայիս 2ին գացին Բարիզի քաղաքապետութեան պաշտօնարանը։ Ընդունուեցան քաղաքապետութեան Խորհուրդին նախագահ Պ. Տըվիլի, Սէնի կառավարիչ Պ. տը Սէլվի և Բարիզի քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամներուն կողմէ։ Ստորագրեցին այս ստենագրութիւնը։»

Խորհուրդին քարտուղարներէն Պ. Բասու մատոյց ոսկի գրիչ մը որուն կոթին ծայրը կայ Անգլիոյ զինանշանը։ Թագաւորը սապէս ստորագրեց.—«Էտուըրտ Թ. ու Կ.»։ Հանրապետութեան նախագահն ալ նոյն գիծին վրայ ստորագրեց աջ կողմը։ Ետոյ Թագաւորը ու նախագահը առաջնորդուեցան չքասեղանի մը շուրջը։ Հոն Պ. Տըվիլ Էտուըրտ Թագաւորին մատոյց բիւրեղեայ բաժակ մը, որ դրուած էր արծաթէ երկու վիշապաբեւեռներու վրայ և զարդարուած Բարիզ քաղաքին զինանշանով։ Բաժակը լեցուած էր 1889ի շամբանեայով։ Պ. Տըվիլ ըսաւ.

«Ֆրանսական գինիով լեցուն այս բաժակը մատուցանելով Ձեր Վեհափառութեան, կը խնդրեմ ընդունիլ Բարիզ քաղաքին բարեմաղթութիւնները Ձերդ Վեհափառութեան Վեհ. Թագուհիին կայսրուհիին և արքայական ու կայսերական գերդաստանին համար։»

Էտուըրտ Է. խոնարհեցաւ, բաժակը բարձրացուց և Հանրապետութեան նախագահին ու ներկաներուն կենացը խմեց ամբողջովին։ Նուագածուները հնչեցուցին Անգլիոյ ազգային երգը։ Ետոյ Թագաւորը մեկնեցաւ և անգլիական դեսպանատունը վերադարձաւ, զանազան փողոցներէ անցնելով և դիտեց չքեղ զարդարանքները որոնք իրար կը գերազանցէին։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ.— Էտուըրտ Է.ի այցելութեան առթիւ շատ մը վաճառատուներ գոցուած էին ուրբաթ օրը, իսկ շաբաթ բոլոր առեւտրական հաստատութիւնները գոց էին։ Բարիզեան վերջին նորաձեւութեամբ գլխարկները, վերարկուները եւն., Էտուըրտ Է.ի անունով կոչուեցան։ Այս այցելութեան առթիւ խանդավառութիւնը տարածուած էր նոյնիսկ մինչեւ ֆրանսական պզտիկ գաղթավայր մը, Բոնտիշէրի, ուր տօնի օր հռչակուած էր ուրբաթ օրը։ Բարիզեան թերթերէն շատերը այս շաբթու մասնաւոր տպագրութիւններ հրատարակեցին, Անգլիոյ Թագաւորին պատկերներով։ Էտուըրտ Է.ը տեսնելու համար 30,000 օտարականներ Բարիզ հասած էին, անշուշտ մեծ մասը Անգլիացի։ Ֆրանսական «Բաթռի» թերթը այս այցելութեան առթիւ հանգանակութիւն մը բացաւ, գեղարուեստական առարկայ մը նուիրելու համար Պ. Տրուկէրի, բայց մինչեւ ուրբաթ իրիկուն հազիւ 10 ոսկի կրցած էր հաւաքել։ Շէրպուրի քաղաքապետը հրաւիրագիրներ փակցուցած էր քաղաքին պատերուն վրայ, հրաւիրելով ժողովուրդը որ դրօշազարդութիւններ և լուսավառութիւններ ընէ։

**Բարիզի բոլոր թերթերը սիւնակներով մանրամասնութիւններ հրատարակեցին ուրբաթ օրը՝ Էտուըրտ Թագաւորին այցելութեան առթիւ։ Հարիւրին իննսունը համակիր ընդունելութիւն մը կ'ընէին դրացի պետութեան վեհապետին։ Այս հրատարակութիւններուն մէջ մասնաւորապէս յիշատակելի են սա մանրադէպերը, որոնք քաղուած են Էտուըրտ Թագաւորին կեանքէն, մանաւանդ իշխան եղած ատենը։ Այսպէս «Կօլուա» կը պատմէ.— Քանի մը տարի առաջ Էտուըրտ Թագաւորը, այն ատեն Կալլէսի իշխան, փառաւոր ընդունելութիւն մը գտաւ Բարիզի քաղաքապետարանին մէջ։ Հոն բարձրաստիճան անձնաւորութեան մը տիկինը ներկայացուեցաւ իշխանին, որ սիրուն ձեւով մը հարցուց.

—Զաւակ ունի՞ք, տիկին։

—Այո, Տէր իշխան, պատասխանեց տիկինը, չորս հատ ունիմ։ Դուք ալ ունի՞ք։

—Ես ալ չորս հատ ունիմ, պատասխանեց իշխանը ժպտելով։

—Ի՞նչ ընելու մտադիր էք զանոնք։

Իշխանը թէեւ յանկարծակիի եկաւ քիչ մը, բայց և այնպէս գոհացուց խօսակից տիկնոջ հետաքրքրութիւնը։

—Անդրանիկը, ըսաւ, Անգլիոյ Թագաւոր պիտի ըլլայ. բայց անկեղծօրէն կը խոստովանիմ թէ դեռ ասպարէզ մը ընտրած չեմ միւսներուն համար։

=o=

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Բեղբրսպուրկէն կը գրեն. «Խաղաղութեան պէտքը զգացուած է այս պահուս առաւել քան երբէք Ռուսիոյ հանրային կարծիքին մէջ։ Այդ զգացափարով համակուած են կայսրը, նախարարները, ժողովուրդը, եւ ամէն ոք։ Վերջապէս ամէն կողմէ հաւասարապէս կը բաղձան խաղաղութեան, Բացորոշ և աչքառու իրողութիւն մըն է այս, մանաւանդ այս միջոցին, որ այնքան խնդիրներ կան, ինչպէս Քորէայի, Թիպէթի, Մոնկոլիոյ մէջ։ Ժողովրդեան մը ուժերը հազիւ կը բաւեն դէմ դնելու այսպիսի կացութեան մը, որ ամէն վայրկեան նոր խնամքներ կը պահանջէ։ Մոսքուայի մէջ կայսրը և ներքին գործոց նախարար Պ. Բլէվէ ամէն օր այդ խնամքը կը տանին. ելմտական նախարար Պ. Վիդէ արդէն ելմտական կացութիւնը համաձայնեցուցած է Զարին Մանիֆէսթոյին խոստումներուն։ Զօր. Քուրոբաթքին Մայր. Արեւելք կ'երթայ, և կոմս Լամստորֆ իր կարգին խաղաղութեան պահպանման կ'աշխատի։

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ.—Էտուըրտ Թագաւորին Լէոն ԺԳ. Պապին այցելելուն առթիւ, «Թայմզ» դիտել կուտայ թէ սոյնկայ քաղաքավարութեան գործ մըն է Կաթոլիկ Եկեղեցւոյ պետին հանդէպ։ «Բայց, կը յարէ նոյն թերթը, այս այցելութիւնը ապահովաբար անուղղակի ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ Ն. Վեհափառութեան միլիոնաւոր Կաթոլիկ հպատակներուն վրայ, որոնք ցրուած են Անգլիոյ, Սկովտիոյ, Իռլանտայի, Քանատայի, Աւստրալիոյ և բրիտանական կայսրութեան միւս մասերուն վրայ»։ «Տէյլի Թէլէկրաֆ» եւ նոյնիմաստ յայտարարութիւն մը կ'ընէ։ Միւս կողմէ աւստրիական «Վիներ Թակէպլաթ» թերթը կ'ըսէ թէ Անգլիոյ Թագաւորը կրցաւ այցելել Լէոն ԺԳ. Պապին, առանց թիւրիմացութիւններ յառաջ գալու երկիւղին։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՊԱՐՊՈՒՄԸ.— Լորտերու ժողովին մէջ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն Մանչուրիոյ պարպումին մասին նախորդ օրը ըրած յայտարարութիւնը ամբողջացնելով ըսաւ թէ՝ Ռուսական դեսպանէն տեղեկութիւն խնդրած ըլլալով, դեսպանը բերանացի կերպով սա յայտարարութիւնն ըրած է. «Մանչուրիոյ պարպումին վերաբերեալ պայմաններուն մասին Անգլ. կառավարութեան հասած տեղեկութիւնները բնաւ ճիշդ չեն։ Պեքինի մէջ կատարուած բանակցութիւնները՝ Մանչուրիան միայն կը շահագրգռեն, եւ կը վերաբերին մէկ քանի անհրաժեշտ երաշխաւորութիւններու, ապահովելու համար Ռուսիոյ ունեցած շատ կարեւոր շահերը՝ Ռուս զօրքերու մեկնումէն ետքը։ Գալով այն միջոցներուն, որոնց համաձայն դուրս պիտի հանուին օտար հիւպատոսները, պիտի վնասուի օտար վաճառականութիւնը կամ պիտի արգիլուի օտար նաւերու Մանչուրիական նաւահանգիստները մտնելը, Ռուս կառավարութիւնը շատ հեռու է այդ միջոցները առաջարկելէ։ Ընդհակառակն արտաքին վաճառականութեան բարգաւաճման համար է որ Ռուս կառավարութիւնը ձեռնարկեց երկաթուղիի մը շինութեան, աշխարհի այդ մասին մէջ»։

- Մանչուրիական խնդրոյն նուիրուած յօդուածի մը մէջ «Նովոյէ Վրէմիա» կը գրէ.— «Օտար թերթերը կը բաղձան վախցնել Չինացիները, անոնց հաւատացնելով թէ մենք Մանչուրիան կլլել կ'ուզենք։ Այս մասին կ'ապահովցնենք Չինացիները։ Մեր կարծիքը թէ՝ Ռուսիոյ եւ թէ Չինաստանի շահը կը պահանջէ որ Մանչուրիա չինական վարչութեամբ կառավարուի, Ռուսիոյ արթուն հսկողութեան տակ։ Երկու պետութիւններուն համար վտանգ մը պիտի ըլլայ, եթէ օտար միսիոնարները, օտար վաճառականները, և — ինչ որ աւելի կարեւոր է— օտար քաղաքական գործակալներ հակառուս գործունէութիւն մը ցուցնեն, գժտութիւն ձըգելու համար Ռուսիոյ եւ Չինաստանի միջեւ։ Մեզի ապահով խաղաղութիւն մը պէտք է Չինաստանի հետ, եւ իբրեւ խաղաղութեան երաշխիք՝ վճռական և անուրանալի ազդեցութիւն մը, Սիպերիոյ սահմանակից հողերու մէջ»։

ՉԻՔԱԿՕ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏ.— Հսկայ ձեռնարկութիւնները Ամերիկացիներուն վերապահուած են կարծես։ Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ ծրագիր մը պատրաստուած է խոշոր ջրանցք մը բանալու, որ Չիքակօն պիտի միացնէ Ատլանտեանի Մեծ լիճերուն, Հըտսընի և Նիւ-Եորքի ճամբով։ Ջրանցքը առնըւազն 65 ու կէս մղոն լայնութիւն և 6.40 խորութիւն պիտի ունենայ։ Պիտի կրնան անցնիլ ոչ միայն 8700 թօնինոց բեռնաբարձ շոգենաւերը. այլեւ այն բոլոր նաւերը որոնք հիմա կը նաւարկեն Մեծ լիճերուն վրայ եւ Նիւ-Եորքի նաւահանգիստը հասնող շոգենաւերուն գրեթէ 9/10ը։ Ծախքը մէկ միլիառ ֆրանք կը հաշուուի, գումար մը զոր Ամերիկացիները բաղդատաբար պզտիկ կը գտնեն, նկատի առնելով ծրագրին մեծութիւնը. որովհետեւ վերջապէս պէտք է գիտնալ թէ ծովեզերքէն 1500 քիլոմետրէ աւելի հեռու գտնուող քաղաք մըն է որ նաւահանգստի պիտի վերածուի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՏՈՐՄԻՂԻՆ առաջին նաւաբաժինը, որ 14 մարտանաւ և 7000 ծովային սպայ և զինուոր ունի, ամիս մը ռազմափորձ պիտի կատարէ Ատլանտեանի մէջ։ Առաջին անգամ է որ գերմանական տորմիղ մը այս տեսակ փորձ մը կ'ընէ Ատլանտեանի մէջ։ Նաւաբաժինը կազմող մարտանաւերը ամենէն նորերն են. Է՛ն հինը 1896ին շինուած է։ Այս պատկառելի տորմիղը Քայզէր Վիլհէլմի ջրանցքէն ճամբայ պիտի ելլէ մայիս 7ին, և Էլպայի մէջ ածուխ առնելէ վերջը, Լիզպոնայի բացերը խարիսխ պիտի նետէ մայիս 17ին։ Նաւաբաժինը Բորթուկէզ ջուրերուն մէջ կարգ մը ռազմափորձեր կատարելէ վերջը Տուլոն պիտի երթայ յունիս 2ին և յետոյ Գերմանիա պիտի դառնայ։ Դանիական ջուրերուն մէջ ալ ռազմափորձեր պիտի կատարուին։ Նաւաբաժնին պիտի հրամայէ Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանը, որ ծովակալի աստիճան ունի։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ,,Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1903

1321 ՏՃԿ.	ՕՐ ԱՊՐԻԼ 24	1903 ԼՏԹ.
Սեֆեր 10	ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ. ԺԹ. օր Ցինանց: Հր. Ծովման մահուանն Հեզեկայ և գերութեան տապանակին։	Մայիս 7
ԵԼ. ԱՐ. 5.		ԵԼ. ԱՐ. 4.52

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1871 Ապրիլ 24ին կը մեռնի Ցարութիւն Խալիպեան, հիմնադիր Թէոդոսիոյ Խալիպեան ուսումնարանին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Կրօն. Ժողովէն ներկայ էին Տ. Գրիգորիս և Տ. Վահրամ Արքեպ.ները և քահանայ անդամներ, իսկ Քաղ. Ժողովէն Նորատունկեան, Խտրեան, Եուսուֆեան, Տէր-Ներսէսեան, Սէթեան, Տէմիրճիպաշեան եւ Ասատեան էֆ.ները։ Ժողովը օրակարգին վրայ ունեցած կարգ մը յարաբերական խնդիրներով զբաղելէ ետքը, Սրբազան նախագահը տեղեկութիւն տուաւ թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազան օծման պարտուղութիւնը կատարուեր է հանդիսաւորապէս նախորդ կիրակի օրը, և թէ Տ. Սահակ Կաթողիկոս մտադրութիւն ունի քիչ ժամանակէն գալ ի Պոլիս։ Ս. Պատրիարքը տեղեկութիւն տուաւ նաեւ թէ Սիսի Աթոռին սեպհական Թըլան անուն կալուածին վաճառման գործողութիւնը կայս. բարեհաճ Իրատէով յետաձգուած է, խնդիրը քննուելով, արդարութիւնը ի գործ դրուելու համար։ Խառն Ժողովը գոհութեամբ լսեց այս տեղեկութիւնները։— Գարակէօզեան կտակի Յանձնաժողովը յայտագրով մը ծանուցած էր թէ՝ կառուցանելի որբանոցին համար իբրեւ կալուած գնուած է Բերայի Խտիվիալ Օթէլը և ֆերագի գործողութիւնը կատարուած, և միանգամայն առաջարկած էր անոր յարակից մէկ գետինն ալ գնել, բացատրելով այդ գետնին օգտակարութիւնը։ Յանձնաժողովը լրացած համարելով իր պաշ-

---

Dr. Մ. ՎԱՀԷ (5)

ԻԶՄԻՐԻ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ահա հայ օրիորդներէն մին դէպ ի պատուհանը հակեցաւ և իր կզակին ետեւ, ականջին տակ, որոշ երեւցաւ բնական եւ արուեստական գոյնին սահմանը ուր չպարին վերջին և ալ ոչ բոլորովին ձիւնաթոյր ալիքները յուսահատ կը մեռնին բնական թուխ գոյնին առջեւ։ Բայց ի՛նչ գեղեցիկ աչքեր ունի այս Հայուհին. կ'երդնում որ իր ընկերուհիներէն և ոչ մին ունի նայուածքի այդ հրապոյրը և այդ անուշութիւնը։ Ամէն անգամ երբ աչքերը իմիններուս կը հանդիպին, ցոլքեր կը ճառագայթեն անոնց մութ խորերէն, որպէս թէ խաւարին մէջ երկու գերագնիւ ադամանդներ իրենց ակնախտիղ շողերը արձակէին։ Բայց ափսոս որ խօսակցութիւնը յունարէն է զոր լաւ հասկնալու բաղդը չունիմ և Հայուհիները ստիպուած են միայն իրենց մէջ երբեմն հայերէն խօսիլ։

Բայց ահա անտառը թողուցինք եւ հետեւելով ծովախորշի կիսաբոլորակին, հասանք Ալայ-Պէյ, և քիչ յետոյ դարձեալ նարնջենիներէ և լիմոնիներէ ողջունուելով մտանք Քօռտէլիօ, ճիշդ Իզմիրի դիմացը։

Քօռտէլիօ անցեալ չունի, վասն զի նոր է. բայց ի փոխարէն ներկան փայլուն է և ապագան շատ խոստմնալից։ Դրուած՝ տափարակ ծովեզերքին վրայ որ երբեմն լի էր ճահիճներով, եւ պատսպարուած՝ հիւսիսէն Սամանլարի լեռնագօտիէն, մի շատ մեղմ կլիմայ ունի եւ իրաւամբ կը նկատուի իր այս յատկութեանը համար, մանաւանդ իր արձակ դիրքով եւ ոչ խիտ ազգաբնակութեամբ, իբրեւ շատ յարմար վայր Իզմիրի թոքախտաւորներուն, որոնք կանոնաւորապէս հոն կը ղրկուին բնակելու քաղաքին բժիշկներէն։ Քանի բնակութիւնները շատցան—եւ հետզհետէ շատնալու վրայ են—այնքան աւելի գոցուեցան ճահիճները եւ ջերմը որ երբեմն Քօռտէլիօի մէջ տեւականապէս գոյութիւն ունէր, այսօր գրեթէ անհետացած է այն տեղէն, եւ եթէ պարբերաբար երեւի, ինչպէս դիտեցի հոն ամարանոց գացող Իզմիրցիներու վրայ, ալ չունի իր առջի խիստ նկարագիրը։

Երբ ես առաջին անգամ գացի Քօռտէլիօ, առի ծովի ճամբան եւ յանձնեցի կեանքս այն հնուկ, փոքրիկ եւ իրենց մաքրութեամբ ոչ շատ փայլող շոգենաւերէն միոյն, որոնք մի կողմէ Իզմիր—Ալայ-Պէյ—Քօռտէլիօ, միւս կողմէ Իզմիր—Քարաթաշ—Քարանթինա—ըՍ..պարթալի—Կէօզ-Թէփէ—Քօքարիալի ամէն կէս կամ ամէն երեք քառորդ ժամը մի անգամ կ'երթեւեկեն։

Այս շոգենաւերը, թուով կարծեմ տասը կամ տասերկուք, մի տեղական ընկերութեան կը վերաբերին և բացառութեամբ երկուքին որոնք անիւներով կը շարժին, պտուտակաւոր են։

Անիւով շարժողները իրենց յատուկ փոքրիկ պատմութիւնը ունին։ Մին Կ. Պոլսոյ նաւահանգստին մէջ բանող եւ ամէն Պոլսեցիի ծանօթ նաւաճիգ շոգենաւերուն տիպէն է եւ եթէ մի զանազանութիւն կայ սոր եւ անոր մէջ, այն ալ իր խոր ծերութիւնն է, որ իրեն ամէն իրաւունք կուտայ երկար տարիներու վաստակաւոր գործունէութենէ յետոյ իր տարիքի մնացած կարճ մասը հանգստեան մէջ անցընելու։ Սակայն մի տարօրինակ անխղճահարութեամբ դեռ կը պահանջուին իրմէ ծառայութիւններ որոնց համար ոչ մարմնով կարող է, ոչ ալ հոգւով յօժար։ Ընկերութիւնը ի զուր տարւոյն մէջ մի քանի անգամներ կը ղրկէ զայն նաւարան՝ նորոգութեան համար, նորէն եւ նորէն խեղճին ցաւերը երեւան կուգան եւ նորէն ու նորէն կ'անհետանայ մի ժամանակ Իզմիրցիին տեսողութենէն, յանկարծ մի գեղեցիկ օր ճերմակ կամ գորշ ներկուած, նորէն նաւահանգստին մէջ երեւելու համար։ Բայց, Աստուծոյ սիրուն, վերջապէս խեղճը հանգիստ թողէք. Իր ցաւերը անբուժելի են, անոնց անունը զառամութիւն է։

Երկրորդը մեծ չաինդով մի քանի տարի յառաջ Անգլիոյ մէջ գնուեցաւ, շատ ծուխ ու մուր կը տեսնէք ու կը շօշափէք, և մի անսանելի ծիծաղելիութեամբ, որուն տարիքոտ կիներ, երբեմն նաեւ տարիքոտ էրիկ մարդիկ կ'ենթարկուին, երբ ուզեն իրենց անձին երիտասարդական հովեր տալ, այդ նաւը ելեկտրական լոյսով կը լուսաւորէ զինքը։ Եւ ընկերութիւնը, կարծեմ նաեւ Իզմիրցիներու մի մասը հըպարտ է նաւաշինութեան այս հրաշակերտին վրայ։

Երբ ես առաջին անգամ Քօռտէլիօ ելայ, մի աչնանային երեկոյ էր եւ շոգենաւին վրայ որ զիս հոն բերաւ, տեսայ բաւական թուով Հայեր որոնք առանձին կամ ընտանիքով թողուցին շոգենաւը եւ ցրուեցան գիւղին փողոցներուն մէջ։ Ես յառաջացայ մինչեւ կայարանը և անկէ երկաթուղւոյ գծին հետեւելով որուն աջ ու ձախ կողմին վրայ գեղեցիկ պարտէզներ կը տարածուին, հասայ երկու կամ երեք կայարան աւելի հեռուն։ Որչափ չքեղ է ծովեզերքի վրայ կամ անկէ քիչ ներս աչքի զարնող բուսականութիւնը, որու ամենակարեւոր մասը կը կազմեն ընդարձակ գետիններու վրայ մշակուած թուրինջենիները, այնքան տըխուր եւ գերեզմանային է լերկ և ապառաժուտ շրջակայքին յառաջ բերած տպաւորութիւնը։

(Շարունակելի)

ատնին չրջանը, խնդրած է որ պարտ ու պատշաճը անօրինուի, գործին Ցացեալ մասերուն չուտափոյթ կարգադրութեանը համար։ Խառն Ժողովը կալուածոց մասին եղած անօրինութեանց իր հաւանութիւնը յայտնեց, ընդունելով նաեւ յարակից գետնին գնման առաջարկութիւնը, որուն համար պէտք եղած գումարը Գարակէօզեան Գրիգոր էֆ. յանձն առած է վճարել։ Իսկ Ցանձնաժողովը վերահաստատուեցաւ իր պաշտօնին մէջ երեք տարուան պայմանաժամով։ Ցանձնաժողովոյ անդամ են. Տեարք՝ Նորատունկեան Գաբրիէլ, Զարեհ Տէլլալեր, Գարակէօզեան Գրիգոր, Կիւլպէնկեան Պառրիկ, Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ և Ասատեան Մկրտիչ էֆ.ք։—Խառն Ժողովը Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքէն հասած հեռագրէ մը տեղեկանալով թէ Միաբանութեան մէջ ծագած անհամաձայնութիւնը վերջ գտած եւ կարգապահութիւնը վերահաստատուած է Ն. Սրբազնութեան ջանից չնորհիւ, խնդիրը փակուած համարեց և որոչեց վերցնել օրակարգին մէջէն այդ գործին վերաբերեալ գրութիւնները։— Թէպէտ վերջական նախորդ անօրինութեամբ Գաւթէմանիի Առաջն. տեղապահ նշանակուած էր Գուլազարեան Տ. Եղիշէ քհյ., սակայն Ժողովը նկատելով որ ինչ ինչ պարագայից պատճառաւ կարելի պիտի չըլլայ անոր պաշտօնավարութիւնը, որոշեց անոր տեղ ուրիշ մը կարգել նոյն պաշտօնին, և կրօն. Ժողովին վերապահեց այդ անուանումը։— Խառն Ժողովը յառաջիկայ չորեքշաբթի նորէն պիտի գումարուի։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՑ որոշումներուն մէջ ինչպէս յիշուած է, Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազան իմացուցած է Պոլիս թէ, յառաջիկայ կիրակի Միւռոնօրհնութիւնը կատարելէ յետոյ, մէկ երկու շաբաթ եւս պիտի մնայ, եւ Համարձման տօնի միջոցի պիտի մեկնի Սիսէն՝ մայրաքաղաքս գալու համար։

ՓԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ Ցանձնաժողովը, նախընթաց օր բացառիկ գումարում մը ունեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Այս գումարման մէջ խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ և կարգադրուեցաւ գընումը Խափվիլ Օթէլի յարակից գետնին, որուն համար 2000 ոսկի վճարած է Փարակէօզեան էֆ.։ Այդ գետնին գնումը ամէն կերպով չահաբեր և արդիւնաւոր նկատուած է, եւ այդ նկատումով արտօնած է նաեւ Խառն Ժողովը։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ կ'իմացնեն թէ Լուսարարապետ Տ. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Ա. նոլեան բաւական հիւանդ է և հարկ եղած դարմանները կ'ըլլան։

ՊԱՂՏԼԸՐԻ մեծ գերեզմանատունը ամբողջովին որմափակուելէ յետոյ, «Պզտիկ Պաղըըլը» անուն փոքր գերեզմանատուն մը կը մնար առանց չըջապատի, թէպէտ այդ պատի չինութեան յատուկ քարերն ալ պատրաստ էին։ Արդ, Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը այս պահուս կը զբաղի այդ տեղն ալ որմափակելու, և այս նպատակաւ յանձնաժողով մըն ալ պիտի կազմէ։ Հաչուեկեր է որ այս գործը 150-200 ոսկիով կրնայ գլուխ ելլել. բնականաբար անոնք որ Թաղ ունին այդ մասին մէջ, պիտի աջակցին Թաղ. Խորհուրդին. Թէպէտ կ'ըսեն թէ աւելի աղքատներ և պանդուխտներ թաղուած են հոն, որով կարեւոր նպաստը չէկրնար ձեռք բերուիլ, այսու համերձ անքան ընդարձակ տեղ մը որմափակող հասարակութիւնը այդ փոքր մասին պէտքն ալ կրնայ հոգալ։ Բայց միայն այս չրջապատը չինելէն ի՞նչ օգուտ յառաջ կուգայ. գլխաւոր մասին պատը չինուեցաւ ահաւասիկ. ո՞վ կը մտածէ զայն բարեզարդելու և կանոնաւորելու պէտքին վրայ. ընդհակառակն տարեկան 8 ոսկի առնելու համար կը թողուի որ ոչխարներ արչտկեն թաղերը և խոտերը ոչնչացնեն, թէպէտ վերջին պահուն լսեցինք որ մեր հրատարակութեան վրայ Թաղ. Խորհուրդը ետ առեր է իր այդ որոշումը և արգիլեր է ոչխարներու մուտքը։ Ժամանակին առաջարկեցինք որ Շիշլիի գերեզմանատան յանձնաժողովին հետ բանակցութիւն մը կատարուի, որովհետեւ այդ գերեզմանատունը կանոնաւոր վիճակի մը վերածողները կրնան պէտք եղած խորհուրդը տալ։ Թաղ. Խորհրդոյ այս նոր ձեռնարկն ալ փափաքելի է որ գլուխ ելլէ, սակայն միւս կողմէ կարելի եղածին չափ այդ գերեզմանատան բարեզարդութեան վրայ ալ պէտք է մըտածել, յարմար տուրք մը առնելով իւրաքանչիւր Թաղի տէրերէն։

ՀԵԼԼԵՆԱՑ Եօրկիոս Թագաւորին անուան տօնախմբութեան առթիւ Ս. Պատրիարքը իր կողմէն Տ. Հմայեակ եպսկ.ը հելլենական դեսպանատունը ղրկեց երէկ, չնորհաւորութիւն յայտնելու համար։ Տ. Հմայեակ եպսկ. այս առթիւ չնորհաւորեց նաեւ Նորընտիր դեսպան Պ. Կրիբարիսը որ ձեռնարկած է արդէն իր պաշտօնին։

ՊԱԼԸՔՍԻՐՐԻ վարժարանին վերաչինութիւնը արտօնող բարձրագոյն հրամանագիրը յանձնուած է Պատրիարքարան։ Սիվրիհիսարի, Պիլէճիկի եւ Գուրուչայի վարժարանի վերաչինութեան համար դիմում եղած ըլլալով Կայս. կառավարութեան մօտ, օրինական ձեւակերպութիւնները կը կատարուին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԻՑ ՄԸ անցեալ օր դիտողութիւններ ըրած ըլլալով, Պատրիարքարան մատուցուած Օրթագիւղի նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ հաչուեներուն համար մեր թերթին մէջ երեւցած մէկ հատուածին մասին, մէկ երկու թաղեցիներ պատասխաններ ղրկած են մեր այդ պաշտօնակցին գրածներուն. սակայն կը ցաւինք որ այդ մասին բան մը չպիտի կրնանք հրատարակել, երկու պատճառով. Նախ որ գործը նկատողութեան պիտի առնէ Տնտեսական Խորհուրդը, հետեւաբար պէտք է անոր արդիւնքին սպասել ճչմարտութիւնը հասկնալու համար, և երկրորդ որ այս տեսակ հրատարակութիւններ առիթ կուտան անդէպ վիճաբանութիւններու, որոնցմով զբաղեցնելու պէտք չկայ հասարակութիւնը և մանաւանդ թաղեցին, ու ապահովաբար եթէ առիթ չտրուէր, դարձեալ բան մը չպիտի գրուէր, ինչպէս ասկէ առաջ առթիւ մըն ալ դիտել տուած էինք։

ԱՑՏԸՆԻ Մխիթարեանները անցեալ կիրակի օր տօներ են իրենց այդ քաղաքին մէջ հաստատուելու յիսնամեակը։ Այդ առթիւ 700 հոգի Իզմիրէն Այտըն գացեր են ներկայ գտնուելու համար հանդէսին։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

—o—

ԴԱՍԹԵՄՈՒՆԻԷՆ Նամակագիր մը կ'իմացնէ մեզի թէ Տ. Շիրա քահանայի՝ Պատրիարքարանի հրամանով նոյն քաղաքէն մեկնումը գոհ թողուցած է տեղացիները, որոնք ա՛լ ձանձրացած էին անոր կեղծաւոր ձեւերէն։ Բայց Զատկի տօներուն Գասթէմունիի մէջ ո և է քահանայի չգոյութիւնը անախորժ տպաւորութիւն մը ըրեր է ջերմեռանդ սիրտերու վրայ։ Պատրիարքարանը թէեւ հրամայած էր տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին՝ անմիջապէս Հաճիգիւղէն հրաւիրել իրենց ընտրելին եղող Տ. Եղիշէ քհ.ն, բայց չի գիտցուիր ինչո՞ւ Թաղ. Խորհուրդը յուլացեր է գործադրելու այս հրամանը, որով աւաղ չաբթուան վեհ ու սրբազան արարողութիւնները կատարելու ազատ ասպարէզ գտեր է բոչայածին Տ. Գարեգին քհն., որուն ապօրինի ձեռնադրութեան համար բողոքուած էր ասկէ առաջ, և Պատրիարքարանը՝ գործը անուչ տեղը կապելու համար՝ յիչեալը ճանչցած էր իբրեւ քահանայ, մի միայն Բոչաներուն համար։ Նամակագիրը կը յարէ թէ տեղացիները բնաւ երես չեն տար այս քահանային, որուն առջեւ փակ պահած են իրենց սիրտերը և ... տուներու դռները։

Այս տխրապատչական խնդրէն ետքը, նամակագիրը ուրիչ յաւիտենական յանկերգ մը կը կրկնէ, ըսելով թէ երկսեռ վարժարանը չօչափելի արդիւնք մը չէ տուած 15—20 տարիէ ի վեր, մեծաղայական քմահաճութեանց և ուսուցչական փոփոխութեանց հետեւանօք։ Եկեղեցին և դպրոցը մասնաւոր եկամուտ չունին, և ժողովրդեան տարեկան նուիրատուութիւններով կը հոգացուի ամէն բան։ Դպրոցները կը պահեն 3 վարժապետ և 2 վարժուհի։ Նամակագիրը քննելով վարժարաններու չարունակական յետադիմութեան պատճառները, գոհութեամբ կը նչմարէ ժողովրդեան ուսումնասիրութիւնը, և իր զաւակները մարդ ընելու փափաքը, եւ կը չեչտէ նաեւ կրթական գործին համար պէտք եղած տարեկան 250-300 ոսկիին հոգացուիլը, առանց պարտք թողուելու։ Ուստի վարժարաններու խեղճ վիճակին միակ պատճառ կը նըկատէ ակիզբէն ի վեր կարող եւ պարտաճանաչ ուսուցիչներու չգոյութիւնը, եւ գտնուածներուն՝ իրենց պաշտօնէն դուրս՝ այս կամ այն կողմին յարելով քար գայթակղութեան դառնալը։ Նամակագիրը կը գիտէ որ գաւառներու մէջ հին վարժապետները աւելի արդիւնաւոր կ'ըլլային քան նորերը, որովհետեւ հիները իրենց պաշտօնին վրայ սէր եւ տղոց վրայ գուրգուրանք մը ունէին մինչ նորերը հիմնուելնէ իսկ տաղտկացած են իրենց պաշտօնէն, եւ ապահովապէս անոնց հարիւրին 95ը իբրեւ արհեստ մը միայն կ'ըմբռնեն վարժապետութիւնը, արհեստ մը որ նիւթապէս վարձատրէ զիրենք, և ուսուցչաց մէջ յատկապէս պատրաստուածներ, կեանքը ապրած, կեանքի դպրոցէն չրջանաւարտներ չկան։ Այս դիտողութիւնը ճիչդ է, որքան գաւառներու նոյնքան ալ Պոլսոյ համար։ Մասնաւորապէս աղջկանց վարժարանին վրայ խօսելով, նամակագիրը նոյն դժգոհութիւնը կ'ընէ եկող գացող վարժուհիներուն վրայ, եւ այժմ պաշտօնավարող ուսուցչուհիին համար ալ կ'ըսէ թէ մինակը անբաւական է դպրոցին պէտքը լրացնելու։ Հուսկ ուրեմն խօսելով վարժարանին հոգաբարձութեան վրայ — որուն 4-5 անդամներէն միայն մէկը դպրոցի գործէ հասկցող անձ մըն էր ցարդ, — յոյս կը յայտնէ որ հիմա մէկ երկու նոր անդամակիցներով ուժովցած, պիտի խորհի մանրակրկիտ քննութենէ մը անցընել վարժարանին ներքին բարոյական եւ ուսումնական վիճակը, եւ գործադրուելիք անհրաժեշտ բարեփոխումներուն համար տեղեկագիր մը պիտի ներկայացնէ Թաղ. Խորհուրդին, ազատ մնալու համար մեծ պատասխանատուութենէ մը։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

6 Մայիս 1903

Ֆրանս. %	(3% Français)	98.30
Ռէժի	(Tab. Turcs)	375.—
Թօնսօլիտ	(R. Turque D.)	29.70
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	126 50
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	599.
Թրանսվաալ	(Transwal)	136 50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ)

ՊԱՇՏՕՆ.—Բէյլթաունի պատուակալ օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Պ. Լուի Ամափօր։

Հալէպի վերաքննիչ ատեանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Սըվազի վերաքննիչ ատեանի պատժական ճիւղին նախագահ Հաճի Թէվֆիգ էֆ., որուն յաջորդեց Պիթլիսի վերաքննիչ ատեանի Պատժ. ճիւղին նախագահ Պէքիր Սամի էֆ.։ Պիթլիսի վերաքննիչ ատեանի Պատժ. ճիւղին նախագահ՝ Մամուրէթ-իւլ-Ազիզի վերաքննիչ ատեանի ընդհ. դատախազ Հիւսէյին Հիւսնի էֆ.։ Հալէպի վերաքննիչ ատեանի ընդհ. դատախազ՝ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ վերաքննիչ ատեանի նախորդ ընդհ. դատախազ Աթըֆ պէյ։ Սուրիոյ Կեզր. նախն. դատարանի Հուգուգի ճիւղին նախագահ՝ Գայսէրիի նախկ և նախն. դատարանի նախորդ Ա. նախագահ Իսմայիլ Հագգը էֆ.։

Պոլսոյ Առեւտրական դատարանին գործադիր ճիւղին Ա. օգնական անուանեցաւ նոյն ճիւղին օգնականներէն Ալի պէյ։

—o—

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Եօրկիոս Թագաւորին անուան տարեդարձին առթիւ, երէկ Բերայի Այա-Պանայիա եկեղեցւոյն մէջ եկեղեցական արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ, ի ներկայութեան Պ. Կրիբարիսին և դեսպանատան պաշտօնեաներուն։ Ապա՝ դեսպանը դեսպանատուն վերադառնալով, չնորհաւորութիւններ ընդունեց, ու այդ առթիւ բանախօսութիւն մը ընելով, ի մէջ այլոց իր նախորդին՝ հանգուցեալ Մավրոքորտաթօ իչխանին մասին խօսեցաւ, որ այնքան երկար ատեն եռանդով աչխատած էր Թուրքիոյ և Յունաստանի բարեկամական յարաբերութեանց ամրապնդման։ Թուրքեւհելլէն առեւտրական պայմանագրութեան կնքման պատիւը անոր վերագրեց։ Պ. Կրիբարիս խօսելով նաեւ իր նախընթաց օրուան Վեհ. Սուլթանին կողմէ արժանացած ունկնդրութեան մասին, ըսաւ թէ Ն. Կայս. Վեհափառութեան կողմէ իրեն եղած այնքան սիրալիր ընդունելութենէն խորապէս զգածուած է և լաւագոյն յիչատակ մը պիտի պահէ անկէ։

—Կէս օրին, դեսպանը ընդունեց Կայս. Պալատան արարողապետ Հիլմի պէյի այցելութիւնը, որ իրեն հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին չնորհաւորութիւնները։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը եւ արտաքին գործոց նախարարը իրենց պաշտօնատանց թարգմաններուն միջոցաւ չնորհաւորեցին դեսպանը։

—Պ. Կրիբարիս, թէ՛ իր և թէ՛ մայրաքաղաքիս հելլէն գաղթականութեան կողմէ չնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց Եօրկիոս Թագաւորին։

—Պ. Կրիբարիս, առջի օր Կայս. Պալատէն վերադարձին Բ. Դուռը գնաց և այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին։

Պ. ՇՈՄԻԷ, Ֆրանսայի կրթական նախարարը, դեսպան Պ. Քոնսթանի եւ իր հետեւորդներուն հետ, որոնց մէջ է նաեւ իր զաւակը, մայրաքաղաքս հասաւ առջի օր յետ միջօրէին, «Վօթուռ» պահականաւով, եւ ցամաք ելաւ Թոփհանէի առջեւ, ուրկէ դեսպանատուն գընաց։ «Վօթուռ»ի նաւահանգիստը կանգ առնելուն, Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ, չոգենաւ գնաց բարի գալուստ մաղթելու Պ. Շոմիէին՝ յանուն Վեհ. Սուլթանին։ Կայս. Թիկնապահ դեր-դնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյ հիւրամեծար կարգուած է Պ. Շոմիէին, որքան ատեն որ ան Պոլիս մնայ։ Պ. Շոմիէ և իր որդին հիւրը պիտի ըլլան Ֆրանսական դեսպանին և իր տիկնոջ։ Երէկ առտու, Վեհ. Սուլթանին Թիկնապահ Մէհմէտ Ալի պէյ Ֆրանս. դեսպանատուն գնաց երկու պալատական կառքերով, որոնց մէջ նստան Պ. Շոմիէ և իր հետեւորդները, և գացին տեսնելու մայրաքաղաքիս այցելելու արժանի վայրերէն մէկ քանին։ Մէհմէտ Ալի պէյ կ'ընկերանար իրենց։ Պ. Շոմիէ երէկ առաւօտուն այցելեց Սպարապետութեան Դուռը, Սուլթան Պայազիտի, Սուլթան Ահմէտի, Այա-Սոֆիայի մզկիթները, Աթ-Մէյտանին, և Կայս. Թանգարանը։ Կէսօրէն ետքը Կայս. Գանձարանը, Տոլմա-Պաղչէն, եւ Պէյլէր-պէյի պալատը։ Այսօր՝ Էյուպ, Գաղրիէ Ճամիսին, Մեծ Շուկան և Սկիւտարի Տէրվիշներու գերեզմանատունը եւ Թէքքէն։ Վաղը՝ ներկայ պիտի գտնուի Սելամլըքի հանդէսին, եւ իրիկուան Վաստորի մէջ պտոյտ մը պիտի ընէ. չաբաթ օր պիտի մեկնի Քէօսթէնճէի ճամբով։

—Պ. Շոմիէին հետ կան, բացի իր զաւկէն, Փեղարուեստից անօրէն Պ. Ռուժոն, բարձրագոյն կրթութեան տնօրէն Պ. Պայէ, երեսփոխան Պ. Պ. Ռիվէ և Սիմիան, եւ դիւանապետը՝ Պ. Մոնզիէ։

—Պ. Շոմիէ ճամբան հանդիպեր է նաեւ Այնորոզ, ուր տեղի վանքերուն այցելութիւն տուեր են։ Կրօնաւորները իրենց ցուցուցեր են վանքին գանձերը, և ծաղիկներ, գառնուկներ, հաւկիթ եւ սիկառ մատուցեր են։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Իչխանը Բարիզ հասեր է առջի օրը իր զաւակներուն հետ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ ապրիլ 27էն 3 մայիս քոլերայէ 4 դէպք և 2 մահ պատահեր են։ Մինչեւ հիմայ ընդ. ամէնը՝ 77 դէպք և 87 մահ։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ մէջ զօրանոց մը պիտի չինուի։

ՃԱՊՈՆԻ բանակէն զօրավար Պ. Թավամարա և հազարապետ Ն. Բուրիթա, որոնք ճամբորդութիւն մը կը կատարեն Եւրոպայի մէջ, առջի օր Պերլինէն մայրաքաղաքս հասան։

ՌՈՒՍԻՈՅ մայր կայսրուհիին անուան տարեդարձին առթիւ, երէկ, ռուսական դեսպանատան մատրան մէջ գոհաբանական աղօթք մը կարդացուեցաւ, ի ներկայութեան դեսպանին եւ դեսպանատան պաշտօնէութեան։ Եկեղեցին աւարտումէն, դեսպանը չնորհաւորութիւններ ընդունեց։

—Այս առթիւ, Օսմ. պահակ չոգենաւը ըստ սովորութեան դրօշազարդուած էր երէկ։ Նմանապէս՝ «Տոնիէց»ը և միւս դեսպանատանց պահականաւերը, ինչպէս նաեւ նաւահանգստին մէջ խարսխող ռուս. չոգենաւերը։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ընկերութեան վարչական ժողովոյ նախագահ Պ. Կվիննէր, անցեալ կիրակի օրը Պերլինէ Պրիւսէլ մեկնեցաւ, ուր ընկերութեան գլխաւոր բաժնետէրերը նիստ պիտի գումարեն, գծին չինութեան մասին խորհրդակցութիւններ կատարելու համար։

ԽՏՐԷԼԼԷՃԻ առթիւ, երէկ, Կայս. Բրատէի մը համաձայն, մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող Կայս. զինուորական վարժարաններու ուսանողներուն և բոլոր Կայս. զինուորներուն գառնուկի միսէ և աղցանէ (սալաթա) բաղկացեալ ընթրիք մը տրուեցաւ։

ՄԱԼԱԶԿԵՐՏԻ մէջ անցեալները պատահած երկրաշարժէն վնասուած տուները փլատակէն ըլլալով, վերաչինելու և ասոնց համար պէտք եղած տաղձներուն պետական անտառներէ առանց տուրքի կտրելու մասին արտօնութիւն տրուեր է պաշտօնատան։

ԵԼԱԿ, ԿԵՌԱՍ, ԵԻՆ.— Օգերուն նպաստաւոր երթալովը, «Թուրֆանտա» ելակը հասած է արդէն։ Եւ սակայն Վասփորի արտերէն Էմին Էօնի բերուած ելակներուն համը 5 փարայի կը գնուի, ա՛յն ալ պտղավաճառներու կողմէ։ Այս օրերս կեռաս բերուած է նաեւ Տէյիրմէն-Տէրէսիէն և օխան 5 ղշ.ի կը ծախուի՝ պտղավաճառներուն։ Աղեքսանդրիայէն բերուած վարունգին 100ը՝ Էմին Էօնիի առջեւ 30 ղշ.ի կը ծախուի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Բարձր. Խորհրդոյ որոշմամբ, առջի օրուընէ սկսեալ ջնջուած են Բոռ-Սայիտի ժամանումներուն դէմ դրուած 24 ժամուան քարանթինան և ապանեխումները, ըստ որում նոյն քաղաքին մէջ տասը օրէ ի վեր ո՛ և է ժանտախտի նոր դէպք չէ պատահած։ Ներկայիս մաքրանոցին մէջ գտնուող չոգենաւները պիտի օգտուին այս որոշումէն։ Միւս կողմէ, սակայն, դարձեալ առջի օրուընէ սկսեալ, բժշկական այցելութիւն պիտի ընդունին Միջերկրականի և Կարմիր ծովու եգիպտական բոլոր նաւահանգիստներու ժամանումները։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ և Սերպիոյ ժամանումներուն համար որոշուած մաքսային առժամեայ սակացոյցը, Կայս. Իրատէով, երկու ամսուան համար եւս պիտի երկարաձգուի։

ԻՍՔԷՆՏԷՐՈՒՆԻ մէջ երեսունըվեց անկողիննոց հիւանդանոցի մը չինութեան ձեռնարկուեր է՝ պանդուխտներու համար։ Նաեւ ապրանքներու պահպանման համար պիտի կառուցուի մըթերանոց մը։

ՀՐԱՆՏ ՊԷՅ, Կալաչի Օսմ. դեր-հիւպատոսը առջի օր իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ։

—o—

ՎԻԹԽԱՐԻ ՁՈՒԿ ՄԸ.– Երէկ առտու Պոլսոյ Պալըգ-Բազարի առջեւ 8-900 օխա ծանրութեամբ ձուկ մը բռնուեցաւ, որ Սեւ ծովու մէջ բռնուեր է։ Ձուկը 50 ղրչ.ի աժան գնով մը գնուեցաւ ձկնավաճառի մը կողմէ։

ՈՃԻՐ.—Սուպհի և Ֆարգ անուն երկու պատանիներ անձնական հակառակութեան պատճառաւ առջի իրիկուն Սուլթան-Ահմէտի մօտ, Գապա-Սագալ թաղին մէջ կռիւի բռնուեցան, և Ֆարգ դաչոյնի հարուածով հինգ տեղէ վիրաւորեց իր հակառակորդը՝ ծանրապէս։ Վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Ոճրագործը փախաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ.— Զօնկուլտաքի մէջ, հանքային գործաւոր մը, Նիքօլի, պարտիզպան Թոմասի աղջկան՝ Արտէմիսի հետ նչանուած էր։ Պասքին օրը կուգայ. բայց Արտէմիս այդ օրը դժգոհելով իր բարեկամուհիներուն կողմէ չուզեր եկեղեցի երթալ։ Նիքօլի չկրնալով հանդուրժել այս մերժումին, հրազէնը կ'առնէ ու բերնէն ներս կը պարպէ, որուն իբր հետեւանք՝ ծնօտը կը խորտակի։ Նիքօլի հիւանդանոց փոխադրուած է։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն մը կը կատարէ։

ԿԵՂԾ ՁԱՐԴՈՍԿԻՆԵՐ գրաւուեցան առջի օր՝ Սարաճհանէ-Պաշը, լումայափոխ Խարալամպոսի քովէն։

ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԳՈՂ ՄԸ, Նովանաքի, որ ասկէ առաջ զանազան գողութիւններու համար դատապարտուած և փտարուած էր Կ. Պոլսէն, ամիս մը առաջ վերադարձած եւ սկսած էր նորէն գողութիւններ ընելու։ Ոստիկանութիւնը տեղեկացած ըլլալով, խուզարկութիւններ կը կատարէր։ Երկուչաբթի իրիկուն Ղալաթիա, Կոյվոտա ճատտէսի Նուվանաքի դէմը ելաւ ոստիկանի մը, բայց տեսնելով որ պիտի ձերբակալուի, հանեց քովէն րիվոլվէրը և բազմութեան մէջէն փախուստ տըւաւ։ Գողը կը փնտռուի փութոյ պընդութեամբ։

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ, անցեալ օգոստոսին, Գըրգ-Քիլիսէցի Ցօյն երիտասարդ մը սպանուած էր իր կրօնակիցներէն մէկուն կողմէ։ Մարդասպանը գտնուեր է այս անգամ և Էտիրնէի մէջ դատավարութիւն տեղի ունենալով, մահուան դատապարտուեր է, իսկ ոճրին դըրդիչը՝ Գըրգ-Քիլիսէցի վաճառական Մաճառաքիի տղան, Նիքօլաքի, չորս տարուան տաժանակիր աչխատութեան։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ մէջ ձերբակալուեր է Մուսթաֆա անուն մէկը՝ որ կը փընտռուէր զանազան չարագործութեանց համար։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ

Նաւամատոյցը ամէն օր կը գտնուի Սուրհանդակը։ Բայց Գատըգիւղցիները փափաք յայտնած էին որ գիւղին մէջ կեդրոն տեղ մըն ալ գտնուի Սուրհանդակը։ Այս փափաքին գոհացում կուտայ Գատըգիւղի կազի ընկերութեան դիմացը, դեղավաճառ Տրդատ էֆ.ի, որուն մթերանոցը օրուան ամէն ժամուն կը գտնուի Սուրհանդակը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

—o—

ԲԱՐԻԶ, 5 մայիս.—Նախագահ Լուպէ պատասխանելով Էտուըրտ Թագաւորին, հեռագրով իր անկեղծ չնորհակալիքը յայտնեց Ն. Վեհափառութեան։ Ֆրանսայի մասին յայտնած համակրական զգացումներուն համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թրանսվալի գործերուն վրայ նոր Կապոյտ Տետրակ մը բաժնըւեցաւ խորհրդարանին անդամներուն։

—Շանթունկէն հասած հեռագիրներ կը հաստատեն թէ Պոքսըրներու աղանդին նման աղանդ մը ծաւալիլ ըսկըսած է Քիանկնանի նահանգին մէջ։ Խռովութիւններէ կը վախցուի Չինաստանի հարաւային-արեւմտեան կողմը։

—Էտուըրտ Թագաւորը Լոնտոն հասաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Գոմինիկեան, Քաբուչինեան և Ֆրանչիսկեան կրօնաւորները արտօնութիւն խնդրեցին իբրեւ նոր միաբանութիւններ հաստատուելու, իրենց գործերը սահմանափակելով արտասահմանի միսիոնարութեան մէջ։

ՆԱՆՍԻ.—Ընդհ. դատախազութիւնը խուզարկութիւն կատարեց կրօնական միաբանութիւններու չէնքերուն մէջ։

ՀՌՈՄ.—Վիլհէլմ կայսրը իր ներկայութեանը ընդունեց վարչապետ Պ. Ծանարտէլլին։ Առտուն Ն. Վեհափառութիւնը, Վիքթոր-Էմմանուէլ Թագաւորը և Գերման իչխանները Մոնթէ Քասինօ գացին, աբբայարանը այցելելու համար։ Աբբայարանին մէջ ընդունուեցան Քրիւկ Աբբային եւ բոլոր կրօնաւորներուն կողմէ։ Այցելեցին եկեղեցին, գեղադամբանները և վանքին դիւանները։ Քրիւկ Աբբան ճառ մը խօսելով ըսաւ թէ այս օրը յիչատակելի պիտի մնայ Սէն-Պընուայի միաբանութեան համար եւ երկար կեանք մաղթեց Վիլհէլմ կայսեր եւ Իտալիոյ Թագաւորին։ Յետոյ կայսրը, Թագաւորը և իչխանները Հռոմ դարձան։

ԱՏԷՆ. Զօրոյցի մը նայելով, Սոմալիներու ցեղապետը Կալատիի մօտ Անգլիացիներուն վրայ յարձակեր բայց ետ մղուեր է ծանր կորուստներով։ Անգլիացիներն ալ կորուստներ կրեր են եղեր։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Ժօնար Ալժերիոյ կուսակալ անուանուեցաւ։

ՀՌՈՄ.—Միջերկրականի Ֆրանսական նաւաբաժինը մայիսի վերջերը պիտի այցելէ իտալական ծովեզերքները։

ԲԱՐԻԶ.— Էտուըրտ Թագաւորը Բարիզէն մեկնելու նախընթաց օրը անգլիական դեսպանատան մէջ ճաշ մը տուաւ նախագահ Լուպէի ի պատիւ։ Ուէլ բաժակաճառ չարտասանուեցաւ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 6 մայիս. Ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէ Խորհրդարանի Նըստաչրջանը բացուելուն պիտի ներկայացնէ եկամուտի վրայ տուրքի օրինագիծ մը։ Այս կարեւոր բարենորոգումը յառաջիկայ ելմտացոյցին մէջ ի գործ դնելու մտադրութիւն չունի Պ. Ռուվիէ, այլ կ'ուզէ առայժմ հաստատել վիճակագրութեան տուրք մը, որ տեսակ մը փորձ պիտի ըլլայ ու եւ է յուսախաբութենէ զերծ ըլլալու համար։

—Կը ծանուցուի թէ երեսփոխան Պ. Մասէ՝ Խորհրդարանը բացուելուն հարցապնդում մը պիտի ընէ Ֆրանսայի և Վատիկանի միջեւ գտնուած վէճին մասին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ		32.12
Ամենէն բարձր գինը		32.15
Երէկուան վար գինը		32.09½
ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	122.87½
Երէկուան բարձր գինը		123.12½
» վար »		122.87½
Քարափ	»	491.
Էժիբսիէն Քրէտի Ֆօնսիէ	»	264.50
Լօրիում	Ֆր.	83.50
Շիրքէթը Խայրիյէ	Լ. Օ.	30.
Պանք Նաս. Կրէտ.	Ֆր.	419.50
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	6.05
» պարտաթուղթ	Ֆրք.	493.
Թրանսվաալ	Ֆր.	130
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Մէճիտիէ արծաթ	Ղշ.	108.07
Անգլիական ոսկի		109.39
Ֆրանսական ոսկի		87.19
Քրիմից		51.02
Բօլ		90.
Ռուպլի թղթադրամ		8.63
Լոնտոն 3 ամիս		111.
Բարիզ		22.72½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 5 Մայիս	
Քրէտի Լիօնէ	1079.
Իտալ. Ռանթ	103.70
Օսմ. Մաքս	479
ՊԵՐԼԻՆ 5	
Ռուս. Երկթ.	130.75
Ռուբլի (100ը)	216.25
Փոխանակագիր Լոնտոնի վրայ	20.30
ԼՈՆՏՈՆ, 5	
Անգլ. գօնս.	92.81
Օսմ. Գօնս. սէրի B.	59.25
» » » C.	31.37
» » » D.	29.12
Պանք Օթթոման	13.87
Չէք Լոն.ի վրայ	25.37
ՎԻԵՆՆԱ 5	
Ռուս. Երկթ.	117.
Օսմ. Ռէժի	344.

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
կը տպուին ամէն տեսակ
ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒՆ.
ԳԻՐՔԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴԱՆՆԵՐ
ՆԱՄԱԿԻ ԳԼՈՒԽՆԵՐ
ԵՒ
ԶԱՆԱԶԱՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ
ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի-Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թիւ 347.

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼՈՆՏՐԱՅԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Դարտանէլ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլլին-Այվալըք, Փորթ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բօլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինօներ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ և արտասահմանի մէջ կարօններ և փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ. զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան կ'ընդունի նաև որոշեալ պայմանաժամով աւանդներ (Depots de fonds) աւանդին տեւողութեան համեմատ, փոփոխական տոկոսի սակով։

Պոլսոյ գործակալութիւնը

վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, և աւելի զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ և գօնսինյասիոնով և ազատ տեղափոխութեամբ ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը

նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), և անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ և կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւն. եւն։

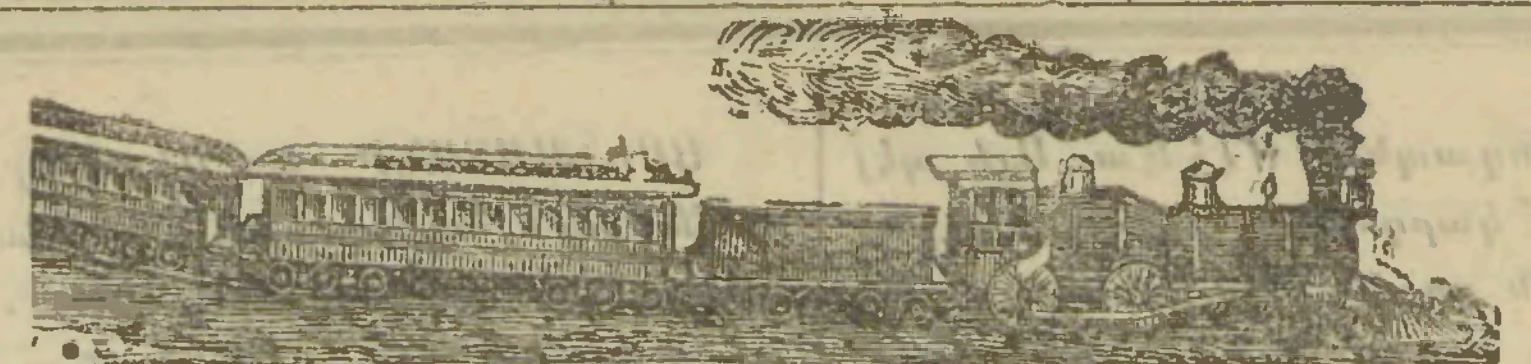
Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումէլիի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բոնները, և Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման ,կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% ֆրանսական և 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ եղած փոխառութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ մորթի, Գաղղիական ախտի, Այրերու եւ կիներու ծննդական գործարաններու եւն. հիւանդութեանց

Յիշեալ բժիշկը, որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գասթէլմուլէնի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները անչափ տարածուած են, և որ 5 տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր ըրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոդներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէօյիւք Բարմագ գաբու թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ գաբու, պահականոցին դիմացը, Քիւչիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան ասոնք։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 100—57



ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ ՑՈՒՑԱԿԸ 1903 ԱՊՐԻԼ 22էն (Ն. Տ.) ՍԿՍԵԱԼ

ԵՐԹ — ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ՓԷՆՏԻՔԻ ԳԻԾ

ԿՌԽՄ. ԹԻՒ / ԿԱՅԱՐԱՆ	4	34	6	8	10	12	14	16	36	18	20	22	24
	Ժմ. Առ.	Ա.Ժ. Առ.	Ժմ. Առ.	Ժմ. առտ.	Ժմ. Առ.	Ժմ. առտ.	Ժմ. առտ.	Ժմ. իրիկ.	Ա.Ժ. իրիկ.	Ժմ. իրիկ.	Ժմ. իրիկ.	Ժմ. իրիկ.	Ժմ. իրիկ.
Կամուրջէն մկ.	10 35	10 55	12 53	2 30	3 25	4 13	5 5	6 35	7 45	9 25	10 5	10 45	11 45
Հայտար փաշա ժմ.	11	11 20	1 8	2 55	3 50	4 38	5 30	7	8 10	9 50	10 30	11 10	12 10
մեկնում	11 10	11 45	1 28	3 5	4	4 48	5 40	7 10	8 27	10 —	10 40	11 20	12 20
Գըզըլ Թօբրագ	11 16		1 34	3 11	4 6	4 54	5 46	7 16	8 36	10 7	10 46	11 26	12 26
Ֆէնէր Քէօշէսի	11 20		1 37	3 14	4 9	4 57	5 47	7 19	8 47	10 10	10 50	11 29	12 29
Կէօզ Թէփէ	11 25		1 41	3 18	4 13	5 1	5 53	7 23	8 45	10 14	10 54	11 39	12 33
Էրէն Քէօյ	11 30	12 5	1 45	3 21	4 18	5 4	5 58	7 28	8 50	10 19	10 59	11 38	12 38
Բօսթանճը	11 38	12 14	1 51		4 25		6 4	7 34	9	10 26	11 5	11 45	12 44
Մալթէփէ	11 51	12 26	2		4 33		6 13	7 43	9 14	10 34	11 13	11 53	12 52
Գարթալ	12 1	12 40	2 11		4 43		6 23	7 53	9 30	10 44	11 24	12 3	1 2
Փէնտիք ժմ.	12 8	12 50	2 18		4 50		6 30	8	9 40	10 51	11 31	12 10	1 9

ԴԱՐՁ

ԿՌԽՄ. ԹԻՒ / ԿԱՅԱՐԱՆ	1*	3**	5	7	9	31	11	13	15	17	19	21	33	23
	Ժմ. Առ.	Ժմ. Առ.	Ժմ. Առ.	Ժմ. առտ.	Ժմ. առտ.	Ա.Ժ. առտ.	Ժմ. առտ.	Ժմ. առտ.	Ժմ. առտ.	Ժմ. առտ.	Ժմ. իրիկ.	Ժմ. իրիկ.	Ա.Ժ. իրիկ.	Ժմ. իրիկ.
Փէնտիք մկ.	10 11	10 37	11 32	12 32	1 43	1 58	—	3 57		5 53	7 23	8 54	9 44	11 16
Գարթալ	10 19	10 45	11 40	12 41	1 48	2 10		4 5		6 4	7 31	9 3	9 57	11 25
Մալթէփէ	10 29	10 55	11 51	12 51	1 59	2 25		4 15		6 19	7 41	9 19	10 14	11 35
Բօսթանճը	10 37	11 3	11 59	12 59	2 7	2 38		4 24		6 20	7 50	9 27	— 27	11 41
Էրէն Քէօյ	10 44	11 10	12 6	1 9	2 14	2 48	3 14	4 31	5 17	6 27	7 57	9 36	10 39	11 51
Կէօզ Թէփէ	10 48	11 14	12 10	1 1	2 18		3 38	4 35	5 21	6 31	8 1	9 40	10	11 55
Ֆէնէր Քէօ.	10 52	11 19	12 14	1 17	2 22		3 42	4 39	5 25	6 35	8 5	9 46	10 49	11 59
Գըզըլ Թօբ.	10 55	11 22	12 17	1 20	2 25		3 45	4 42	5 28	6 38	8 8	9 50		12 2
Հ. փաշա ժմ.	11	11 27	12 22	1 25	2 30	3 3	3 50	4 47	5 33	6 43	8 13	9 56	10 58	12 6
մեկնում	11 08	11 35	12 30	1 33	2 38	3 15	4 —	4 55	5 41	6 51	8 21	10 4	11 20	12 15
Կամուրջէն ժմ.	11 33	12	12 55	1 58	3 3	3 40	4 25	5 20	6 6	7 16	8 46	10 29	11 45	12 40

(*) Այս կառախումբը պիտի երթեւեկէ յունիս 1էն մինչեւ յուլիս 31։

(**) Այս կառախումբը պիտի երթեւեկէ ապրիլ 22էն մինչեւ մայիս 31, եւ ապա Օգոստ. 1էն սկսեալ։

36 թիւ կառախումբը Ֆէնէր Քէօշէսիի մէջ պիտի զուգադիպի Ֆէնէր Պաղճէ գացող թիւ 524 կառախումբին հետ։

19 թիւ կառախումբը Ֆէնէր Քէօշէսիի մէջ պիտի զուգադիպի Ֆէնէր Պաղճէէն մեկնող 523 թիւ կառախումբին հետ։

ԵՐԹ — ՀԱՅՏԱՐ—ՓԱՇԱ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ — ԴԱՐՁ

ԿՌԽ. ԹԻՒ / ԿԱՅԱՐԱՆ	34 Ա.Ժ.	36 Ա.Ժ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ	10 55	7 45 իրիկ.
Հայտար փաշա ժմ.	11 20	8 10
մկն.	11 45	8 27
Գըզըլ Թօբրագ		8 33
Ֆէն. Քէօշէսի		8 40
Կէօզ Թէփէ		8 45
Էրէն Քէօյ մկն.	12 5	8 50
Բօսթանճը	12 14	9 —
Մալթէփէ	12 26	9 14
Գարթալ	12 40	09 30
Փէնտիք ժմ.	12 50	9 40
մկն.	1	9 50
Տուզլա	1 22	10 15
Կէպզէ	1 43	10 40
Տիլ Իսկելեսի	2 8	11 2
Տավշանճըլ	2 19	11 13
Հէրէքէ	2 40	11 34
Եարըմճա	3 1	11 54
Թիւթիւն Չիֆթլիկ	3 15	12 7
Տէրինճէ	3 27	12 21
ԻԶՄԻՏ ժմ.	3 42	12 35
մկն.	4 7	
Քէօսէ Տէրպէնտ	4 41	
Սապանճա	5 14	
Համիտիէ	5 41	
Կէյվէ	6 ?8	
Աք Հիսար	6 54	
Մէքէճէ	7 29	
Լէֆքէ	7 59	
Վեզիր խան	8 37	
Պիլէճիկ ժմ.	09 10	
մկն.	09 35	
Գարաքէօյ	10 45	
Բօզիւյիւք	11 29	
Ին Էօնիւ	12 28	
Չուգուր Հիսար	12 51	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ժմ. իրիկ.	1 35	
կափ. Թիւ 122	Առ.	
[illegible] մկն.	12	
[illegible]	12 44	
[illegible]	1 24	
[illegible]	2 4	
[illegible]	3 9	
[illegible]	3 58	
[illegible]	4 35	
[illegible]	5 [illegible]	
[illegible]	5 [illegible]	
[illegible]	7 21	
[illegible]	8 15	
ԷՆԿԻՒՐԻ ժմ.	9	

ԹԻՒ ԿՌԽ. / ԿԱՅԱՐԱՆ	121 Ա.Ժ.	31 Ա.Ժ.
	Առ.	
ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ մկն.	1 —	
Սինճանքէօյ	1 47	
Մալըքէօյ	2 49	
Պօլաթլը	4 16	
Պէյլիկ Քէօփրիւ	5 —	
[illegible]	5 27	
[illegible]	6 4	
Սարըքէօյ	7 01	
[illegible]	7 58	
[illegible]	8 46	
[illegible]	9 18	
Էսկիշէհիր ժմ.-իրիկ.	10	
կափ. Թիւ 33	Առ.	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ մկն.	9 45	
Չուգուր Հիսար	10 24	
Ին Էօնիւ	10 57	
Բօզիւյիւք	11 34	
Գարաքէօյ	12 10	
ՊԻԼԷՃԻԿ ժմ.	1	
մկն.	1 10	
Վեզիր խան	1 51	
Լէֆքէ	2 29	
Մէքէճէ	3 3	
Աք Հիսար	3 32	
Կէյվէ	3 58	
Համիտիէ	4 54	
Սապանճա	5 12	
Քէօսէ Տէրպէնտ	5 42	
ԻԶՄԻՏ ժմ.	6 18	Առ.
մկն.	6 43	11 —
Տէրինճէ	6 59	11 18
Թիւթիւն Չիֆթլիկ	7 10	11 29
Եարըմճա	7 25	11 41
Հէրէքէ	7 52	12 8
Տավշանճըլ	8 4	12 19
Տիլ Իսկելեսի	8 15	12 33
Կէպզէ	8 48	1 2
Տուզլա	09 8	1 23
Փէնտիք ժմ.	9 30	1 43
մկն.	09 44	1 58
Գարթալ	9 57	2 10
Մալթէփէ	10 14	2 25
Բօսթանճը	0 17	2 38
Էրէն Քէօյ	10 39	2 48
Կէօզ Թէփէ	—	—
Ֆէնէր Քէօշէսի	10 49	
Գըզըլ Թօբրագ	—	—
ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ժմ.	10 58	3 3
մկն.	11 20	3 15
ժմ. ԿԱՄՈՒՐՋ	11 45	3 40
	Իրիկ.	Առ.

Ծանօթ.—Կամուրջէն դրկուելիք կամ Կամուրջ դրկուելիք բեռներու ուղղակի տրամադրութիւնը տեղի պիտի ունենայ հետեւեալ կառախումբերուն համար.— Ա. Կամուրջին համար թիւ 1 կամ 3, 7, 31, 17, 19 21, 33։— Բ. Կամուրջէն՝ թիւ 34, 6, 8, 14 36 18, 2', 22։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ՖԷՆԷՐ ՊԱՀՃԷԻ ԳԻԾ

Նիւսակ գացող 522 և 525 կառախումբերէն զատ միւսները պիտի փոխուին Ֆէն. Քէօ[շէսիի մէջ]

ԿԱՅԱՐԱՆ Կիւրակէ և Տօնական օրերը	522 Իրիկ.	524 Իրիկ.	ԿԱՅԱՐԱՆ Կիւրակէ և Տօնական օրերը	523 Իրիկ.	525 Իրիկ.
Կամուրջէն մեկ.	6 10	7 45	Ֆէնէր Պահճէսի մեկ.	7 55	10 50
Հայտար Փաշա	6 45	8 27	Ֆէնէր Քէօշէսի	8 5	10 59
Գըզըլ Թօբրագ	6 51	8 36	Գըզըլ Թօբրագ	8 08	11 3
Ֆէնէր Քէօշէսի	6 55	8 42	Հայտար Փաշա	8 21	11 20
Ֆէնէր Պահճէսի ժմ.	7 2	8 49	Կամուրջ ժմ.	8 46	11 45

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ԳՈՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ	222 Ա.Ժ.	ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ	221 Ա.Ժ.
	Առ.		Առ.
Էսկի-Շէհիր մկ.	10 25	Գոնիա մկ.	10 30
Քէօզլէ Գըրըջ	11 7	[illegible]	11 12
Ուզուն Բունար	12 5	[illegible]	12 17
Ալայունտ	12 59	[illegible]	12 57
Չէօղիւրլէր	1 41	[illegible]	1 39
Տէօյլէր	2 41	[illegible]	2 33
Իհսանիէ	3 19	[illegible]	3 5
Համամ	3 34	[illegible]	3 43
Ղազլըգէօլ Համամ	3 44	[illegible]	4 23
Աֆիօն Գարահիսար	4 31	[illegible]	4 45
[illegible]	5 11	[illegible]	5 40
Չայ	6 6	Չայ	6 3
Իսհաքլը	6 51	[illegible]	6 50
[illegible]	7 15	Աֆիօն Գարահիսար	7 43
Աքշէհիր	7 46	[illegible]	8 14
[illegible]	8 18	Համամ	8 23
[illegible]	09	Իհսանիէ	8 50
[illegible]	9 38	Տէօյլէր	9 35
[illegible]	10 25	Չէօղիւրլէր	10 28
[illegible]	11 20	Ալայունտ	11 7
[illegible]	11 52	Ուզուն Բունար	12 3
[illegible]	12 52	[illegible]	12 45
Գոնիա ժմ.	1 39	Էսկի-Շէհիր ժմ.	1 25
	Իրիկ.		Իրիկ.

ԱԼԱՈՒՆՏ—ՔԷՕԹԱՀԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կռխ. Թիւ	322 առտ.	324 իրիկուն
Ալաունտ մկ.	1 5	11 15
Քէօթահիա ժմ.	1 25	11 35

ԴԱՐՁ	321 առտ.	323 իրիկուն
Քէօթահիա մկ.	12 10	10 15
Ալաունտ ժմ.	12 30	10 35

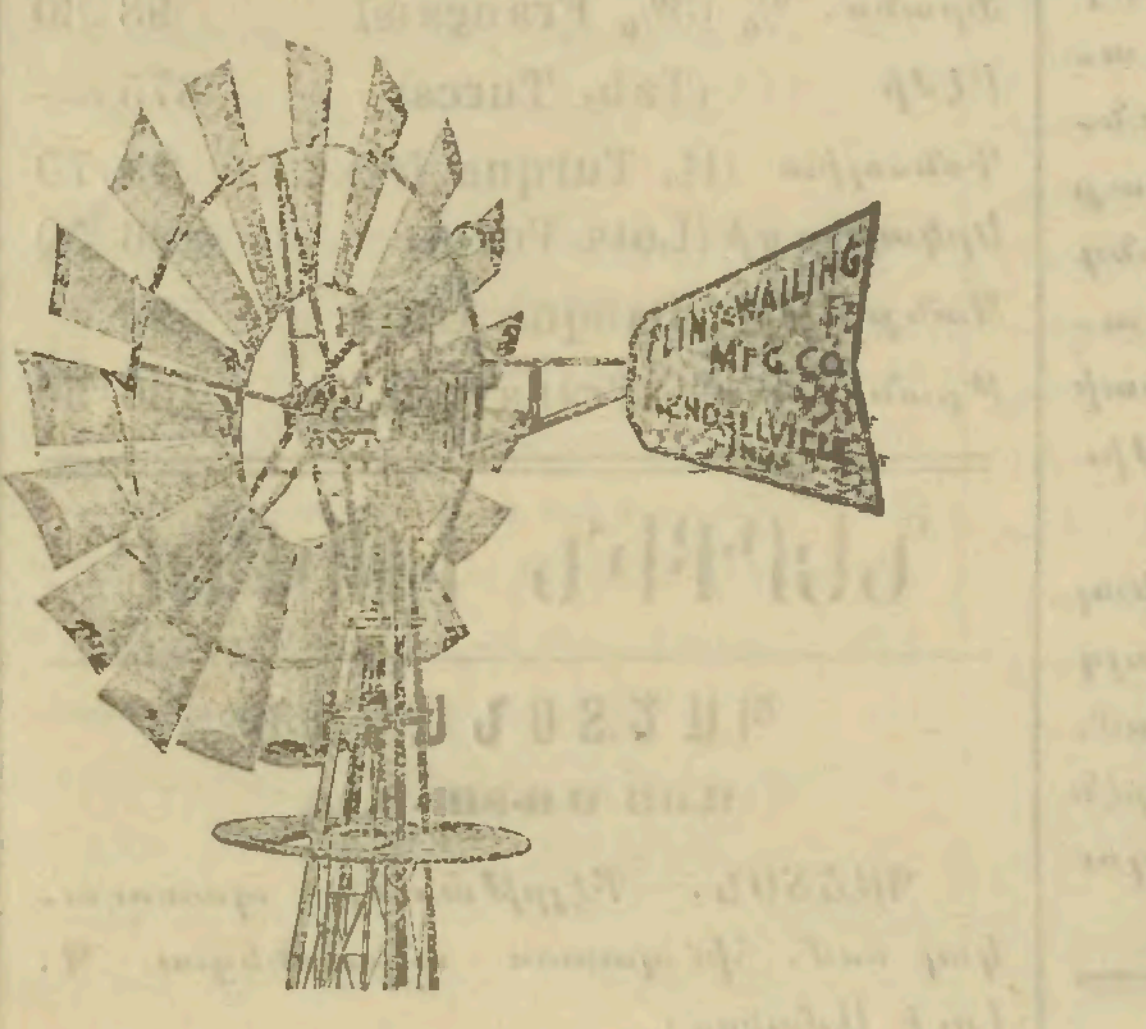
ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ	5?? Ա.Ժ.
Ատափազար մկ.	4 17
Համիտիէ ժմ.	4 35

ԴԱՐՁ	426 Ա.Ժ.
Համիտիէ մկ.	5 56
Ատափազար ժմ.	6 14

ԱՄԵՐԻԳԱ ԷՄԹԱԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

ՌԻՒԶԿԵԱՐ ԻԼԷ ՄԻՒԹԷՀԱՐՐԻՔ ԹՈՒԼՈՒՄՊԱԼԱՐ Վէ գայմագ մաքինալարը





Կալվանիզլի չէլիքտէն մամուլ իշպու եէլ թուլումպալարը, հայվան վէ նախօտ պուխար մաքինալարընա ասլա լիւզում օլմագսըզըն գուլլանըլըրտան սու իխրաճ իթմէք իչին գայէթ ֆայիտէլի վէ միւքէմմէլ մաքինալար տըրլար։ Ամէրիգանըն «Flint and Walling» գումբանեասը մէզքիւր եէլ թուլումպալարընըն էն ալէա վէ գուվվէթլիսինի իմալ իյլէմէքտէ տիր։

Գայմագ մաքինալարը իսէ թազէ սիւտին եաղընը վէ գայմաղընը թէֆրիք իթմէք իչին ֆայիտէլի պիր ալէթ տիր։

Պալէաթէ կէօսթէրիլէն մաքինալար Գալաթատա Մահմուտիյէ ճատտէսինտէ 57 նումրօլը Թ. ՄՈՒԼՏՈՎԱՆ վէ ՇԻՐՐԷՔԵԱՍԸՆԸՆ Ամէրիգա էմթաա գումբանեասը չիւպլասինտէ գայէթ էհվէն ֆիյաթլա սաթըլմագտա տըր։

Մէզքիւր մաղազատա չիֆթճիլէրէ սօն տէրէճէ միւֆիտ օլան սաբան, օրագ վէ հարման մաքինալարը վէ էտէվաթը զրայիէի միւքէմմէլ պուլընտուղը կիպի, բիւիւք մաքինալարը, թէրէ եաղը չըգարմագ մաքինալարը, սիւտ տէրէճէլէրի, արը գովանլարը, մէյվէ ճէնտէրէլէրի վէ սաիրէ մէվճուտ տըր։ Բէզգիւր Ամէրիգա մամուլաթընտան կազ մօթէօրլէրի, էլ թուլումպալարը, մաթպաա թագըմլարը վէ պահճէ էտէվաթը (էզճիւմլէ Ամէրիգանըն մէշհուր վէ նէֆիս ընկեարէնկ չիչէք, մէյվէ վէ սէպզէ թօխումլարը) ֆիրուխթ օլունուր։ Պուլունտուրան պաշգա էլ եախօտ ասկը վէ օթօմօպիլ ֆաղթէզի լամպալար վէ ճէպ վէ եա օթօմօպիլ սաաթլար մէվճուտ պուլընտուղը կիպի, սալօն մօպիլեալարընըն էնվաի նէֆիսէ վէ միւքէմմէլէսի սախի սիբարիշ իւզրէ Ամէրիգատան ճէլպ իթթիրիլէպիլիր։

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎ. ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հատուցուած վնասներու գումարը	Անգլ.	ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հասոյթ	»	»	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	»	»	410,000

Հրդեհէ [illegible] 100,000էն աւելի է։

ՈՒԷՍԹԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ, Վնասները տեղւոյն վրայ և անյապաղ կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Սուլթան համամ Բասած Գաթըրճը օղլու

Գաւառաց մէջ գործունեայ եւ պատուաւոր գործակալներ կը փնտռուին

ԾԱՆՕԹ.— Տեղւոյս էն ծանօթ Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը՝ իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%էն աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսդըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակցած վրայ։

ԻՒՆԻՈՆ ՕՖ ԼՈՆՏՕՆ

UNION OF LONDON

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
1714ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Դրամագլուխ .... Ա. Ո. 3,950,000
Տարեկան ապահովագին գանձ Ա. Ո. 1,100,000

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ, ԹԻՒ 71 ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԿԱՐԴԸ
Ընկերութեան փոխանորդն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Գործակալութիւններ գաւառային գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

[illegible] Շահպազեան [illegible]

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

ՄԵԾ ՀԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ պատրաստ և չափու վրայ հանդերձներու, Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի ոտ, Թիւ 25։

Այս վաճառատան հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, տարիներէ ի վեր, իր ուղղամտութեամբ յաճախորդներուն վստահութիւնը և համակրութիւնը գրաւած ըլլալով և փափաքելով իր գործառնութիւններն աւելի ընդարձակել, իրեն ընկեր-եղբայր առած է Վահան Տամլամաեան անուն փորձառու երիտասարդն։ Երկու ընկերներ պիտի աշխատին, պիտի ջանան իրենց բազմաթիւ յաճախորդներու գոհունակութեանն արժանալ և իրենց նշանաբանն պիտի ըլլայ՝ ճշդապահութիւն և աժան ծախել շատ ծախելու համար, ինչ որ անկէ առաջ Արտակ Մօսիկեանի ուխտն էր։ Վաճառատան մէջ հրապարակին վրայ նմանը չտեսնուած վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է և պաշտօն ունի հսկել թէ պատրաստ և թէ յանձնարարուած հանդերձեղինաց լաւ և անթերի պատրաստութեան։ Կը խնդրուի ազնիւ յաճախորդներէն չմոռնալ Հաճի Շահինն է յիշել թէ միայն այս վաճառատունն է որ ինքնօգնութեամբ հիմնուած է, Ալլահ պերէքէթ վերսին»ի գործնականը գաղափարով։

Նոյեմբեր 1էն մինչեւ մայիս 1 վաճառատունն կիրակի օրերն բաց է։ Մէկ թիւ 2 գրուշ, սակարկութիւն չկայ։

ԹԷՅ, խնայողական նախաճաշ
ԹԷՅ, սննդարար
ԹԷՅ, մարսողական
ԹԷՅ, առողջապահիկ

Մեր վաճառատան սահւյ սահւյ կը համնին Հնդկաստանի, Սէյլանի, Չինի և Ճավայի ընտրելագոյն ագարակներէ

ԹԷՅԵՐ

որոնք մեծ քանակութեամբ կ'սպառին։ Այս անգամ հասած և համնէք լաւագոյն թէյեր շատ գոհացուցիչ գնով կը վաճառուին. տուներու մէջ գործածելու ԹԷՅԸ շատ խնամով զատուած են որոնք գոհ կը թողուն այցելուները։

Այցելեցէք ԱՒԵՏԻՍ ԱԼԷՄՇԱՆԻ վաճառատանը Թախմիզ փողոց, թիւ 49 Կ. Պոլիս։

Գաւառներէ յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին գոհացուցիչ պայմաններով։ 104—55

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 101

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

Միլիոնները

16.

—Սոսկալի կերպով զայրացած են քեզի դէմ, խեղճ Ժոռժ, և ամէն անգամ որ հոս՝ քեզի կու գամ, հազարումէկ նախազգուշութիւններ ձեռք կ'առնեմ, որպէս զի մի՛ գուցէ պատճառ ըլլամ քու գտնուած տեղդ յայտնելու։

—Բայց այդ ապուշ գործակատարը չէ՞ հասկցուցած պահանջատէրերուն թէ մայրս յուսահատական վիճակի մը մէջ կը գտնուի, և թէ մէկ քանի շաբաթ կեանքը մնացած կրնայ ըլլալ արդէն...

—Շատ աղէկ հասկցուցեր է ատիկա, բայց այդ յայտնութիւնը քու կարծածիդ բոլորովին հակառակ արդիւնք տուեր է։

—Ինչպէս։

18.

—Էհ, Աստուած իմ, շատ պարզ է, շատ աղէկ գիտես որ այդ ծիծաղելի մարդիկը պատուակի կը նային, բոլորովին կասկածելու եւ չվստահելու համար նոյն իսկ անանկ բանի մը՝ որ արեւուն պէս պայծառ է։

—Հետեւաբա՞ր...

—Հետեւաբար, քու պահանջատէրերդ լսելով որ մայրդ մահամերձ վիճակի մէջ է, գացեր են տեղեկութիւն առնելու...

—Որմէ՞...

—Նոտարէն կամ մօրդ և եղբօրդ գործակատարէն։ Մէկ խօսքով, անոնք կ'երեւայ թէ հասկցեր են որ ոչինչ ունիս դուն, ո՛չ ներկայիս, ո՛չ ալ ապագային մէջ, քանի որ դուն զրկուած ես ո՛չ միայն հօրդ ժառանգութենէն, այլ և մօրդ ժառանգութենէն ունեցած մէկ անկարեւոր մասէն ալ... Ասիկա նկատողութեան առնելով, անոնք խորհած են որ իրենց պահանջները քենէ կրնան փրցնել՝ քեզ բանտարկել տալով միայն, այն ալ մօրդ կենդանութեան ատենը... Թերեւս այս պարագային, մայրդ՝ գթասիրութեան յուզմ զգացումէ մը դրդուած, քեզ այդ նեղ կացութենէն փրկելու համար յանձն առնէ վճարել պարտքերդ... Ասիկա բաղդ մը պիտի ըլլայ... Թէեւ իմ մասիս բնաւ չեմ յուսար ատոր... Վերջապէս չես կրնար քու պահանջատէրերէդ բան մը յուսալ, երբե՛ք կը կրկնեմ... Բայց աս չէ տակաւին բոլոր ըսելիքս...

—Ինչ, ուրիշ բա՞ն ալ կայ...

—Աստուած իմ, այո՛, Պրիւնուա պանդոկին մէջ ըրած անէծքս կ'իրականանայ կոր... ընդհ. դատախազութեան երկու ոստիկաններ եկեր են քեզի դէմ...

—Որո՞ւ կողմէ, աղաղակեց Ժոռժ, ունչը կտրած և յօնքերը պռստած...

—Ոսկերիչ Բրիէօրն և գոհարավաճառ Հիւշին կողմէ...

—Ա՛հ, խայտառակնե՛րը, կակազեց մարքիզը կատաղութեամբ, խայտառակները...

—Բայց ո՛չ, սիրելի Ժոռժ, այդ մարդոցը խայտառակ կարելի չէ ըսել... Անոնք վաճառական մարդիկ են...Ի՞նչ կ'ուզէիր որ ընեն... Կարծեր են թէ գողութեան մը զոհ եղած են և դատ կը բանան հիմայ... Ա՛յնչափ ադամանդները, այնչափ գոհարները ձրի պիտի տային... Անկեղծօրէն, անոնց տեղը մենք ալ ըլլայինք, միեւնոյն բանը պիտի ընէինք...

Հիմա, բողոքե՞ր են թէ նոր պիտի բողոքեն...

—Բրիէօրը և Հիւշ գործակատարին ըսեր են որ այսօր դատարան պիտի դիմեն... Ես զգալով վտանգին մօտաւորութիւնը, անմիջապէս զանոնք տեսնելու գացի, և շատ խոստումներէ վերջ կրցայ ութ օրուան պայմանաժամ մը առնել...

—Ֆլօրիա՛, դուն իմ նախախնամութիւնս ես...

—Շատոնց գիտեմ ատիկա։

—Բայց ութ օր...չա՛տ քիչ է... չա՜տ քիչ...

—Ութ օրը, սիրելի Ժոռժ, երբեմն ամբողջ ապագան ըսել է...

—Շաբթուան մը մէ՞ջ, այո՛, ամէն բան պէտք է ընել այլեւս...

—Մէկ շաբթուան մէջ, եթէ ուզես, անանկ բան մը կ'ընես որ քու ամենէն կատաղի պահանջատէրերդ իրե՛նք կու գան քու ոտքդ դրամ բերելու...

Բայց ուրկէ՞ պիտի գայ այդ հրաշքը...

—Շատ բնական բերմունքով մը... Այսօր դուն աղքատ ես, խեղճ ես, թշուառ ես, ամէն մարդ կը հեռանայ քեզմէ, երեսդ չի նայիր...Ութ օրէն սակայն, դուն հարուստ պիտի ըլլաս, և ամէն մարդ յարգանքով պիտի բարեւէ քեզ...

—Հարո՞ւստ, կրկնեց Ժոռժ։

—Այո՛,

—Այդ բառը աչքս կը խտղտցնէ՝ որպէս վառ լոյս մը գիշերուան մթութեան մէջ։ Այնքան յուսահատութենէ և նեղութիւններէ վերջ, կարծես թէ չեմ համարձակիր հարստութիւն մը յուսալու։ Ինծի կը թուի թէ ատիկա երազ մըն է միայն, եւ թէ քիչ ետքը պիտի արթննամ տհաճելի իրականութեան մը մէջ։

Ֆլօրիա ցնցեց ուսերը և,

—Զարթօնքը մօտալուտ է արդարեւ, ըսաւ յետոյ, բայց անիկա շատ շքեղ պիտի ըլլայ...

(Շարունակելի)